A 42/2018. (IV. 26.) Kgy. határozat melléklete

NÓGRÁD MEGYE
INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAMJA

2018. április 26.

Cím	NÓGRÁD MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAMJA
Verzió	5.0
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	42/2018. (IV. 26.) Kgy. határozat, 2018. április 26.
Területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős minisztériumi jóváhagyás száma és dátuma	
IH jóváhagyó határozat száma és dátuma:	*…Korm. határozat*
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
Érintett földrajzi terület:	NÓGRÁD megye

ITP felelős szervezet:	Nógrád Megye Önkormányzata
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	*dr. Szabó József megyei jegyző* *jegyzo@nograd.hu*
ITP felelős szervezet címe:	3100 Salgótarján, Rákóczi u. 36.

Tartalom

Bevezető 3
1. A megye által alkalmazott Területi Kiválasztási Kritériumrendszer 8
2. Az ITP célrendszere és integráltsága 11
2.1 Az ITP célrendszere 11
2.2 Az ITP integráltsága 15
2.3 Területi integráltság 17
2.4 Az ITP külső kapcsolatrendszere 18
3. Az ITP forrásallokációja 20
3.1 Az ITP forrásallokációjának alátámasztása 23
4. Az ITP indikátor vállalásai 36
5. Az ITP ütemezése 39
6. Mellékletek 42

Bevezető

Aterületfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény szerint a**megyék területfejlesztési koncepciót és programot készítenek**, valamint közreműködnek a 2014-2020-as területi alapú fejlesztések tervezésében, a fejlesztések területi integrációjának szintje az 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat (a továbbiakban: 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat) 2. pontja alapján a megye és a megyei jogú városok.

A megyék a Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM) – Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal (NTH) koordinációja mellett elkészítették a megyei szintű **helyzetfeltáró dokumentumaikat**, valamint 2014 tavaszán leadták a **megyei területfejlesztési koncepciók** végleges anyagait is. Mindkét tervezési dokumentum minőségbiztosítása megtörtént az NTH részéről. A megyei területfejlesztési koncepciókat a megyei önkormányzat fogadta el, összhangban a felsőbb szintű tervdokumentumokkal (OFTK). *A megyei területfejlesztési program elkészítését a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételükrészletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet szabályozza*. A megyei területfejlesztési program tartalmi követelményeit külön sablon határozta meg.

Az uniós tervezés szempontjából a koncepciók és programok fontos funkciója, hogy sajátos területi igényeket, területi szempontokat rögzítenek és biztosítják a kapcsolatot az országos szintű átfogó és ágazati tervekkel, miközben figyelemmel vannak az uniós célokra és a Strukturális Alapok forrásfelhasználásának kereteire. A megyei programok alapvető fontosságúak az egyes megyei várostérségek, járások és járásközpontok tervezéséhez is. A 2015-ös tervezési tevékenységek között a legfontosabb, hogy a megyei programoknak és magának a megyei ITP-knek is jelentős befolyásoló szerepe van a járásközpontok ITS készítése során.

A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 2014–2020 közötti Európai Uniós tervezéshez kapcsolódóan a 2014. február 27-ei ülésén elfogadta a 15/2014. (II. 27.) Kgy. határozattal Nógrád Megye Területfejlesztési Koncepcióját és annak mellékletét képező Területi Hatásvizsgálatot, míg 80/2014. (IX. 10.) Kgy. határozatával Nógrád Megye Területfejlesztési Programja 2014-2020 elnevezésű dokumentumokat.A Testület **Nógrád Megye Integrált Területi Programjának 1.0 egyeztetési változatát** 2014. október 9-én fogadta el 88/2014 (X.9.) Kgy. számú határozatával.
Az Európai Unióval történt egyeztetések alapján az ITP tervezési módszertana és tartalmi elvárása 2014-hez képest újraszabályozásra került 2015 tavaszán, ezért szükségessé vált az ITP 1.0. átdolgozása (ITP 2.0. verzió), az RFP Irányító Hatóság (továbbiakban: IH) iránymutatásai alapján. Az IH állásfoglalásában javasoltak figyelembevételével az ITP 3.0. változata a 32/2015. (V. 7.) Kgy. határozattal elfogadásra került, majd módosítást követően az ITP 4.0. a 85/2016. (IX. 22.) Kgy. határozat és a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló integrált területi programok jóváhagyásáról szóló 1612/2016. (XI. 8.) Kormányhatározat alapján jelenleg hatályos dokumentum.

Tekintettel a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 57. § (4) bekezdése alapján, az ITP módosítását évente két alkalommal, április 30-ig és december 31-ig kezdeményezheti a területi szereplő.

A teljes megyei tervezés az alábbi jogszabályok előírásainak figyelembe vételével történt:

- 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről;
- 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól;
- 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról;
- 1115/2013. (III.8.) számú határozat a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről;
- 1322/2013.(VI.12.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználására irányuló programozási dokumentumok tervezésével kapcsolatos aktuális feladatokról;
- 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról;
- 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról;
- 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
- 1580/2015. (IX. 4.) Kormányhatározat a 2014-2020 közötti programozási időszak felhívásainak meghirdetésével kapcsolatos feladatokról
- 1018/2016. (I. 22.) Kormányhatározat a 2014-2020 közötti programozási időszak uniós forrásainak teljes körű felhasználása érdekében szükséges intézkedésekről

A 2014–2020-as tervezés tekintetében a fenti felhatalmazások alapján a megyék elsődlegesen a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) finanszírozásával megvalósuló fejlesztésekhez készítenek**megyei integrált területi programoka**t a TOP tartalmi és forrás keretei között. Nógrád megye forráskerete a 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat szerint összesen **41,13milliárd Ft**.

A Partnerségi Megállapodásban rögzített nemzeti fejlesztési fókuszoknak megfelelően a**TOP fejlesztéseinek elsősorban a gazdaságfejlesztést és a foglalkoztatást kell**, hogyszolgálják, valamint ehhez kapcsolódóan az e célkitűzést segítő társadalmi és infrastrukturális fejlesztéseket.

Nógrád Megye Integrált Területi Programját ~~a~~**Nógrádi Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. és a Nógrád Megyei Önkormányzati Hivatal munkatársai készítették** a megyei szereplők – önkormányzatok, vállalkozások, nonprofit szervezetek, egyéb intézmények – körében végzett fejlesztési igény felmérést követően. Az elkészítés módszertana az NGM által kiadott útmutató szerint történt.

A korábbidokumentum az „Útmutató a megyék integrált területi programjainak kidolgozásához és megvalósításához 2.1.” (NGM 2016. január) című dokumentum alapján történt, jelen módosítás a Nemzetgazdasági Minisztérium NGM/39437/2017 „Tájékoztatás a TOP 2. sz. módosítását követő CO34 indikátor célértékeinek változásáról” tárgyú levele alapján kerül végrehajtásra. .

A megyei ITP tervezése a szakmai partnerek, potenciális projektgazdák széleskörű bevonásával indult el. Nógrád megyében a teljes 2014–2020 időszakra vonatkozó tervezési munkába bevontuk – részben vagy egészben – Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által 2013 augusztusában kiadott „Útmutató a megyei önkormányzatok tervezés koordinációs feladataihoz kapcsolódóan” című dokumentum javaslatai alapján felállított munkacsoportokat. A több fázisban készült ITP tartalmát megismerték és véleményezték a partnerségbe bevont alábbi szereplők:

- Megyei Tervezéskoordinációs Testület;
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Munkacsoport;
- járásonként létrejött Területi Munkacsoportok (6 db).

A Nógrád **Megyei Tervezéskoordinációs Testület** feladata, hogy döntsön a megyei szintű tervdokumentumok időközi és végső változatainak szakmai elfogadásáról és a megyei önkormányzat elé terjesztéséről. Az NMTT-ben elsősorban szakmai szervezetek és stakeholderek képviselői kaptak helyet. A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 123/2013. (XI. 27.) Kgy. határozatában a 2014–2020-as európai uniós tervezési ciklushoz és az ehhez kapcsolódó jövőbeni feladatok ellátásához létrehozta a 15 fős Nógrád Megyei Tervezéskoordinációs Tanácsot. Az NMTT elnöke a megyei közgyűlés elnöke, titkári feladatait a megyei jegyző látja el tagként.Az NMTT a szakmai dokumentumokat megtárgyalta és a közgyűlésnek elfogadásra javasolta. Az NMTT a jelenlegi felhívásokhoz kapcsolódó előkészítésben és a pályázatok beadásában nem vesz részt.

A **Területi Munkacsoportok** járásonként jöttek létre. Feladatuk, hogy a programozás során érvényesítsék a területi érdekeket, térképezzék fel és csatornázzák be az alulról jövő fejlesztési javaslatokat. A területi munkacsoportokat a járási központ szerepét betöltő település képviselője vezeti.A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése a 126/2013. (XII. 19.) Kgy. határozat 3. pontjában, valamint a 112/2014. (XI. 27.) Kgy. határozat kijelölte a TMCS-ben résztvevő képviselőket.Tekintettel arra, hogy a tervezésben változás történt és az ITP területi szintje a megye és a megyei jogú városok térségére korlátozódik, jelenleg a munkacsoportok működése korlátozott.

Az **Ágazati Munkacsoportok** létrehozásának célja, hogy a területiség mellett az ágazati lefedettség is biztosítva legyen a megyei tervezés programozási fázisában. Az Ágazati Munkacsoportok profilja a megyei területfejlesztési program prioritásaihoz illeszkedik az alábbiak szerint:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Munkacsoport,
- Zöldgazdaság, Vidékgazdaság és Turizmus Munkacsoport,
- Társadalomfejlesztési Munkacsoport,
- Település- és Infrastruktúra-fejlesztési Munkacsoport,
- Közszolgáltatás-fejlesztési Munkacsoport.

Tekintettel arra, hogy a megyéknek nem lesz szerepe az ágazati operatív programok kivitelezésében, jelenleg az ÁMCS-nek nincs funkciója. Ugyanakkor a szakmai csoportok nem kerültek feloszlatásra tekintettel arra, hogy a jövőben készülhetnek a területfejlesztési programhoz kapcsolódó ágazati elemzések, stratégiák, programok, monitoring anyagok, amelyek készítésébe, véleményezésébe bekapcsolhatók.

Az ITP előző verzióinak megtárgyalásába területi szinten az **összes településnek** biztosítottunk részvételi lehetőséget **járási egyeztetések** alkalmával. Itt a településvezetők részletes tájékoztatást kaptak a TOP végleges tartalmáról, illetve a végrehajtáshoz szükséges lépésekről, feladatokról. Ezeken a fórumokon a megye 130 településéből 101 vett részt. A **civil szektor** két vidéki helyszínen szervezett rendezvényen ismerkedhetett meg részletesen a TOP, illetve annak turisztikai intézkedése által kínált lehetőségekkel.

A fejlesztési igények felmérése2013 decemberében kezdődött. Az egyes járásokban lévő települések vezetőivel az egyeztetéseket járási felelős tervezők koordinálták. A javasolt fejlesztések egy jelentős részénél lezajlott a műszaki felülvizsgálat is, fókuszálva azokra a projektjavaslatokra, amelyek már rendelkeznek valamilyen szintű előkészítési dokumentumokkal.

A településfejlesztési beavatkozások tervezésének módját az alábbi, 1. sz. ábra szemlélteti:

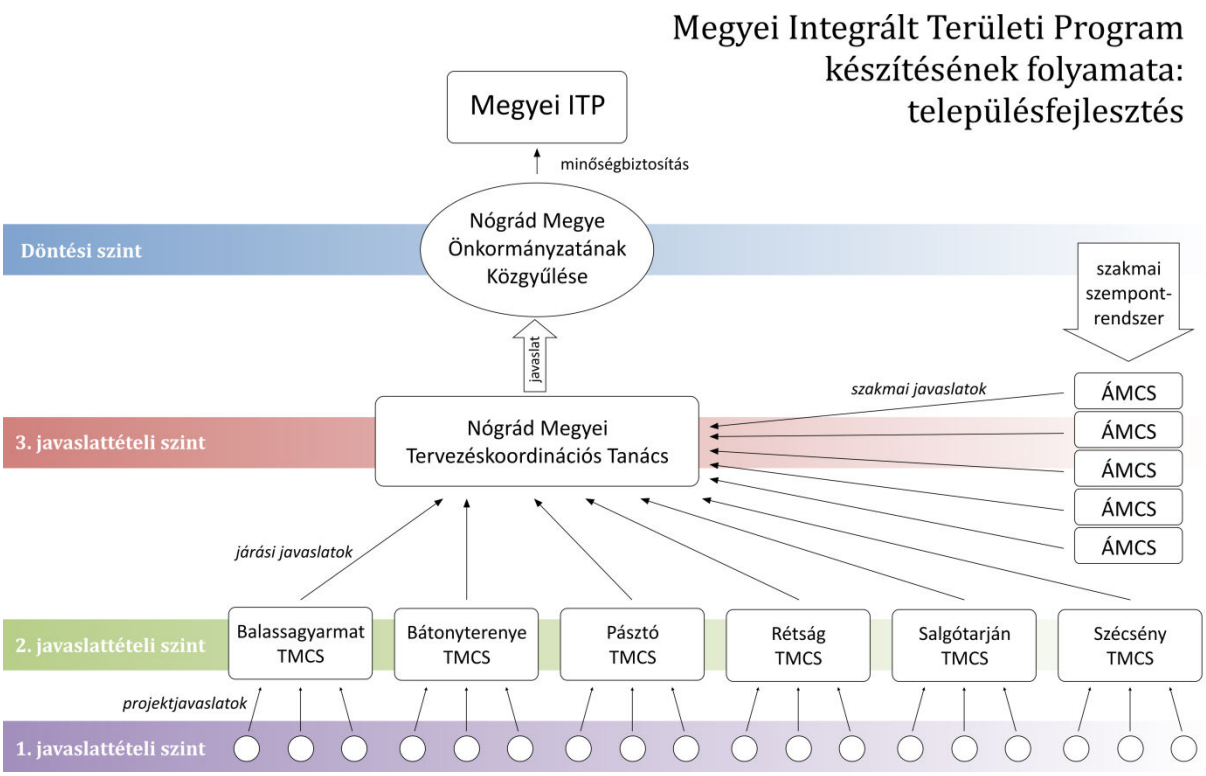

1. sz. ábra: Megyei Integrált Területfejlesztési Program településfejlesztési beavatkozásainak tervezési folyamata

A gazdaságfejlesztési beavatkozások tervezése részben felülről történt, reagálva a megyei területfejlesztési programban megfogalmazott szükségletekre.

A gazdaságfejlesztési beavatkozások tervezése az alábbi, 2. sz. ábrán követhető nyomon:

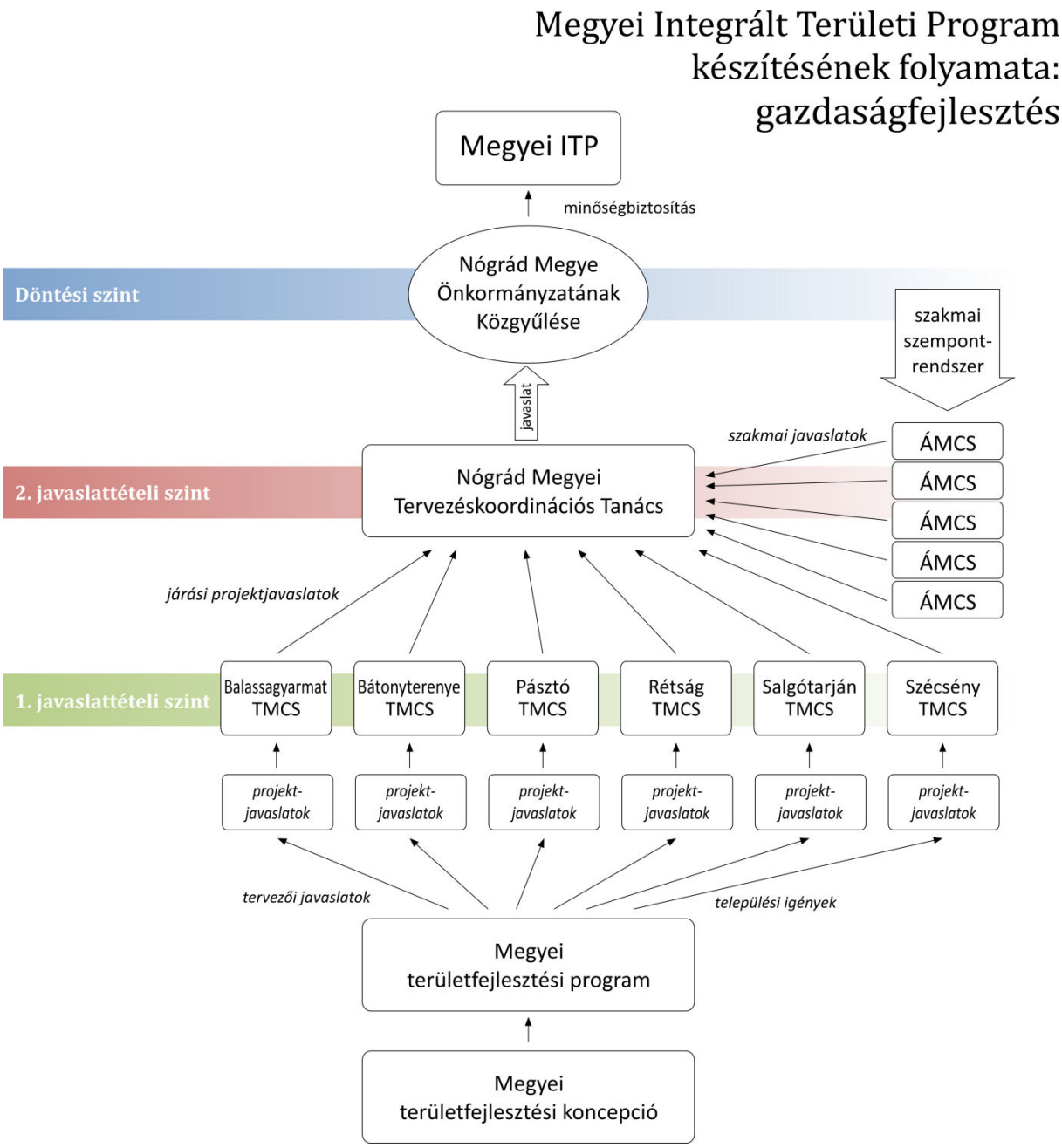

2. sz. ábra: Megyei Integrált Területfejlesztési Program gazdaságfejlesztési beavatkozásainak tervezési folyamata

1. A megye által alkalmazott Területi Kiválasztási Kritériumrendszer

Az ITP dokumentum jelen fejezete határozza meg a TOP esetében alkalmazandó Területi Kiválasztási Eljárásrend (továbbiakban TKR) eszközeként értelmezhető Területi Kiválasztási Kritérium Rendszert, amely megalapozza és így lehetővé teszi a megvalósításra szánt beavatkozások (fejlesztési elképzelések) kiválasztását. A területi kiválasztási rendszerről és az azt magában foglaló ITP-ről**a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet** rendelkezik.

A **Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer** olyan kritériumokat tartalmaz, amelyek keretét képezik, és elvi megalapozását adják a későbbiekben a projektkiválasztásnak. A kiválasztási kritériumok nem egyenlők az értékelési szempontokkal, viszont az értékelési szempontok a kiválasztási kritériumokból kerülnek levezetésre.

Az IH által meghatározott kritériumokat minden területi szereplő egyaránt figyelembe veszi. A kritériumokat maga az IH terjeszti a Monitoring Bizottság elé, **a területi szereplőnek nincs lehetősége ezeken módosítani.**

Az IH által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Rendszer kritériumok:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	Illeszkedés a TOP céljaihoz	A kiválasztás kritériuma, a TOP valamely konkrét céljához/céljaihoz való szoros illeszkedés és a kapcsolódó indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	Szakmai indokoltság, igény és kihasználtság	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltsága. Szükséges a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	Megalapozottság	A kiválasztás kritériuma, hogy a fejlesztési elképzelés kivitelezhetősége, megvalósíthatósága milyen mértékben megítélhető a rendelkezésre álló információk, és a benyújtásra került dokumentumok alapján. A szempont ennek megfelelően garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	Kockázatok	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatóság és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	Projekt komplexitása	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	Hatás	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás a hatását.

I.7.	Integrált megközelítés	Az ágazati OP-k projektjeihez, illetve a TOP más intézkedéseinek projektjeihez való kapcsolódás, a tervezett fejlesztések egymáshoz való illeszkedése, szinergikus hatása.
I.8.	Fenntarthatóság	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága, az erőforrás-hatékonyság, az alacsony károsanyag-kibocsátás és környezetterhelés, a környezettudatosság (pl. a fejlesztésekben az energiahatékonysági szempontok érvényesítése, megújuló energiaforrások, a kedvezőbb környezeti hatásokkal járó megoldások előnyben részesítése). A tervezett fejlesztés az ÜHG kibocsátást a lehető legkisebb mértékben növelje, lehetőleg csökkentse. A fejlesztés pénzügyileg megalapozott, a projekt megvalósításához és működtetéséhez szükséges pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak, többlet fenntartási támogatást nem igényelnek.
I.9.	Esélyegyenlőség	A kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
I.10.	Költséghatékonyság	A beruházás költséghatékony módon, reális és takarékos költségvetéssel tervezett.
I.11.	Eredményesség	A fejlesztési elképzelés reálisan járul hozzá a releváns indikátorteljesítéshez

A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer területi szereplőre specifikált elemeit is a TOP Monitorig Bizottság hagyja jóvá.

Nógrád megye az 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat alapján meghatározott Integrált Területi Program forráskeretének felhasználásához az alábbi saját Területi Kiválasztási Rendszer kritériumokat kívánja figyelembe venni:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
1.	**Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz**	A kiválasztás kritériuma, a megye területfejlesztési programjához és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.
2.	**Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez**	A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.

3.	**Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez**	A kritérium bevezetése a foglalkoztatottsági helyzet javulását támogatja.

A kritériumok kiválasztásának **indoklása**:

Sorszám	Kritérium megnevezése	Szöveges magyarázat
1.	**Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz**	**Alaphelyzet:**Nógrád Megye Önkormányzata elfogadott megyei területfejlesztési programmal rendelkezik **Illeszkedő megyei program prioritások:** 1. Fejlődő gazdaság 2. Aktív, kreatív, együttműködő társadalom 3. Marasztaló élettér
2.	**Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez**	**Alaphelyzet**: Nógrád megye az egy főre jutó GDP tekintetében a megyék között az utolsó helyen áll. A gazdasági növekedés felgyorsulása nélkül a leszakadási folyamat fel fog erősödni, és a megye végképp perifériára kerül. **Illeszkedő megyei program cél (ok):** KKV-k és nemzetközi nagyvállalatok élénkülő vállalkozói aktivitása Jövőcentrikus, kreatív és tudásalapú gazdasági tevékenységek meghonosítása, megerősítése, innovációs centrumok létrehozása Ipari hagyományokon alapuló ágazatok megerősítése, hozzáadott érték növelése Helyi értékekre épülő, fejlődő, piacképes vidéki gazdaság A jövő iparágait és a hagyományos ágazatainkat támogató képzési rendszer
3.	**Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez**	**Alaphelyzet**: Nógrád megye mind a munkanélküliségi ráta, mind a foglalkoztatottság tekintetében az ország megyéi között a legrosszabb mutatókkal rendelkezik. **Illeszkedő megyei program cél (ok):** KKV-k és nemzetközi nagyvállalatok élénkülő vállalkozói aktivitása Ipari hagyományokon alapuló ágazatok megerősítése, hozzáadott érték növelése

		Helyi értékekre épülő, fejlődő, piacképes vidéki gazdaság Társadalmi depresszió kezelése, felkészítés a munkára A jövő iparágait és a hagyományos ágazatainkat támogató képzési rendszer

2. Az ITP célrendszere és integráltsága

2.1 Az ITP célrendszere

Nógrád megye területfejlesztési programja az OFTK-val összhangban kijelöli a fő gazdaságfejlesztési irányokat, miközben a program céljainak kialakításánál a megye településeinek településfejlesztési igényei és javaslatai is figyelembevételre kerültek. A településekről folyamatosan érkező projekt-javaslatok valós, helyi igényeken és lehetőségeken alapulnak, de nem feltétlen vannak teljes mérték-ben összhangban a megye átfogó és reálisan megvalósítható céljaival. Ezt az esetleges ellentmondást a megyei program kezeli (3. sz. ábra).

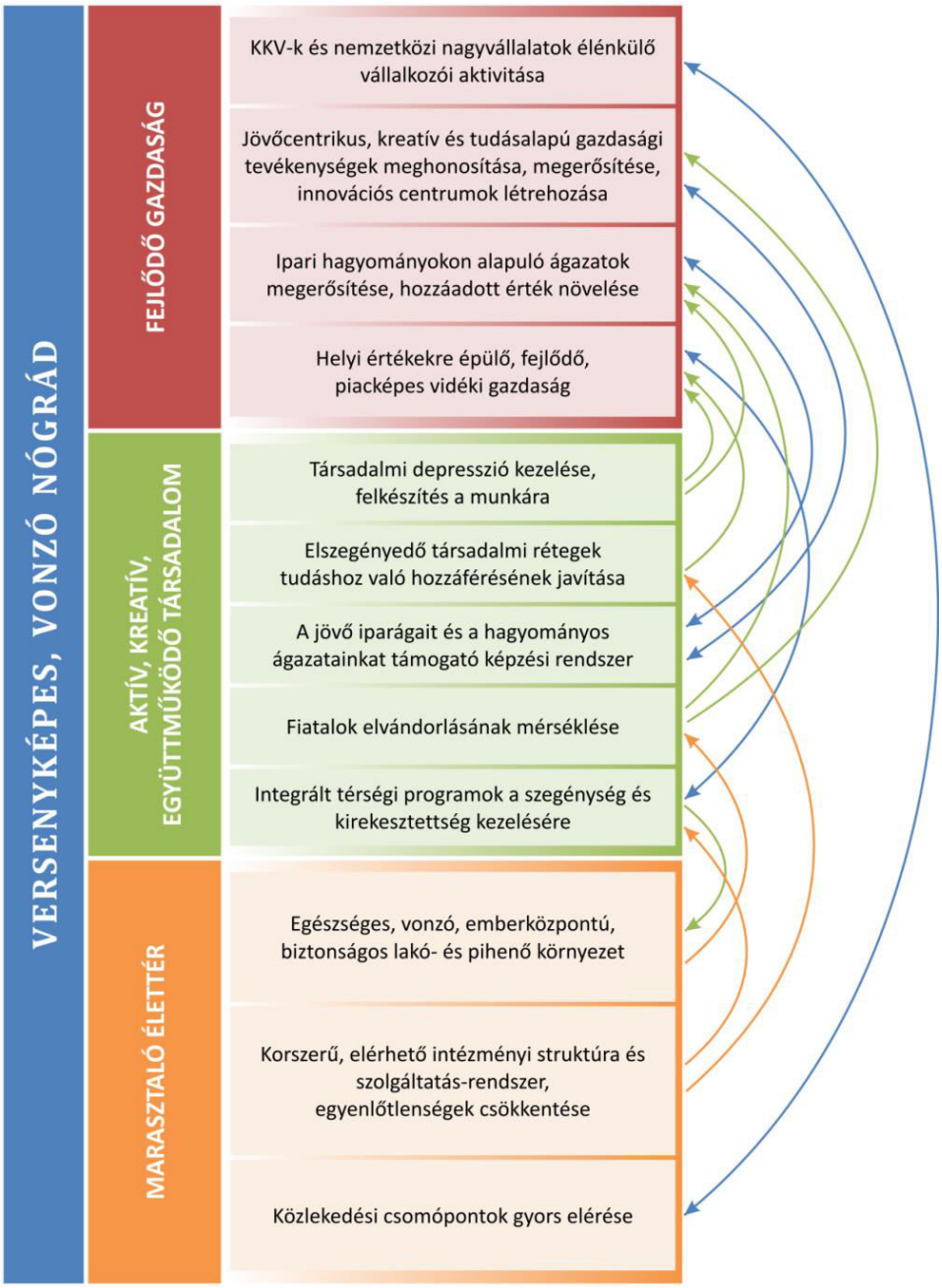

3.sz. ábra: A megyei területfejlesztési program célrendszere

A megyei területfejlesztési program, illetve a TOP közötti kapcsolódást az ITP kezeli azáltal, hogy leképezi azokat a célokat, amelyek eléréséhez a TOP támogatást tud biztosítani. Mivel átfogó területfejlesztési programról van szó, annak megvalósításához az ágazati források, illetve hazai, határon-átnyúló, vagy egyéb programok támogatására is szükség van a saját források bevonása mellett.

A megyei területfejlesztési program célrendszerét megvizsgálva látható, hogy a TOP intézkedéseihez kapcsolódó célok elsősorban a „Fejlődő gazdaság”, illetve „Marasztaló élettér” prioritásokban jelennek meg. A társadalom fejlesztésére fókuszáló prioritás részcéljai csak szűkebb mértékben kapcsolhatók a TOP ESZA típusú beavatkozásaihoz, mivel azokban a társadalmi felzárkóztatás igénye jelenik meg hangsúlyosan.

A „**Fejlődő gazdaság**” prioritáson belül a TOP elsősorban a szűk kínálattal rendelkező üzleti infrastruktúrák bővítését, illetve azok megközelítését képes támogatni. Az új kapacitásokat igénybe vevő vállalkozások aktivitása, kapacitása növekszik. Az új iparterületek, inkubátorok, technológiai parkok befogadhatnak mind hagyományos, mind jövőcentrikus ágazatokat képviselő vállalkozásokat. Az ilyen fejlesztési igények a nagyvárosok mellett számos kistelepülésen is megjelennek, elősegítve a vidéki foglalkoztatás bővítést.

A „**Marasztaló élettér**” prioritás célul tűzi ki a lakó- és pihenő környezet több célú és több irányú fejlesztését. A TOP képes hozzájárulni az egészséges, biztonságos, fenntartható, családbarát lakókörnyezet kialakításához a településfejlesztési intézkedéseken keresztül, illetve az önkormányzati alapszolgáltatások színvonalának és elérhetőségének javításához. Az építészeti beavatkozások nem csak az esztétikai élményt fokozzák a lakókörnyezetben, hanem a fenntartók energiaköltségeit is csökkentik. A vonzerőfejlesztésen keresztül Nógrád megye, mint a központi régió rekreációs övezete még több látogatót képes vonzani, illetve annak köszönhetően a tartózkodási idő meghosszabbodik.

Az „**Aktív, kreatív, együttműködő társadalom**” prioritáson belül a TOP a foglalkoztatás bővítés eredményeként képes a lakosságot aktivizálni, illetve a helyi identitás és komplex társadalmi programokon keresztül az együttműködést ösztönözni. A TOP intézkedés kínálatában szerepelnek olyan elemek is (pl. megyei ösztöndíj program), amelyek a fiatalok megtartását segíti elő.

Az ITP TOP intézkedésekhez kapcsolódó céljait az alábbiak szerint határoztuk meg:

1. **Üzleti infrastruktúra kapacitások bővítése, fejlesztése a vállalkozói aktivitás és a vállalkozások munkahelyteremtő képességének növelése érdekében**
2. **Környezeti és gazdasági szempontból fenntartható településfejlesztés**
3. **Az önkormányzatok működéssel összefüggő energetikai költségeinek minimalizálása**
4. **Korszerű, elérhető önkormányzati alapszolgáltatások**
5. **Nógrád megye turisztikai vonzerejének rendszerszerű, fenntartható fejlesztése**
6. **A lakosság, kiemelten a munkaképes megyei polgárokhelyi kötődésének, együttműködésének erősítése**

Az ITP TOP-hoz, illetve megyei területfejlesztési programhoz való viszonyát az alábbi ábra mutatja be (4. sz. ábra):

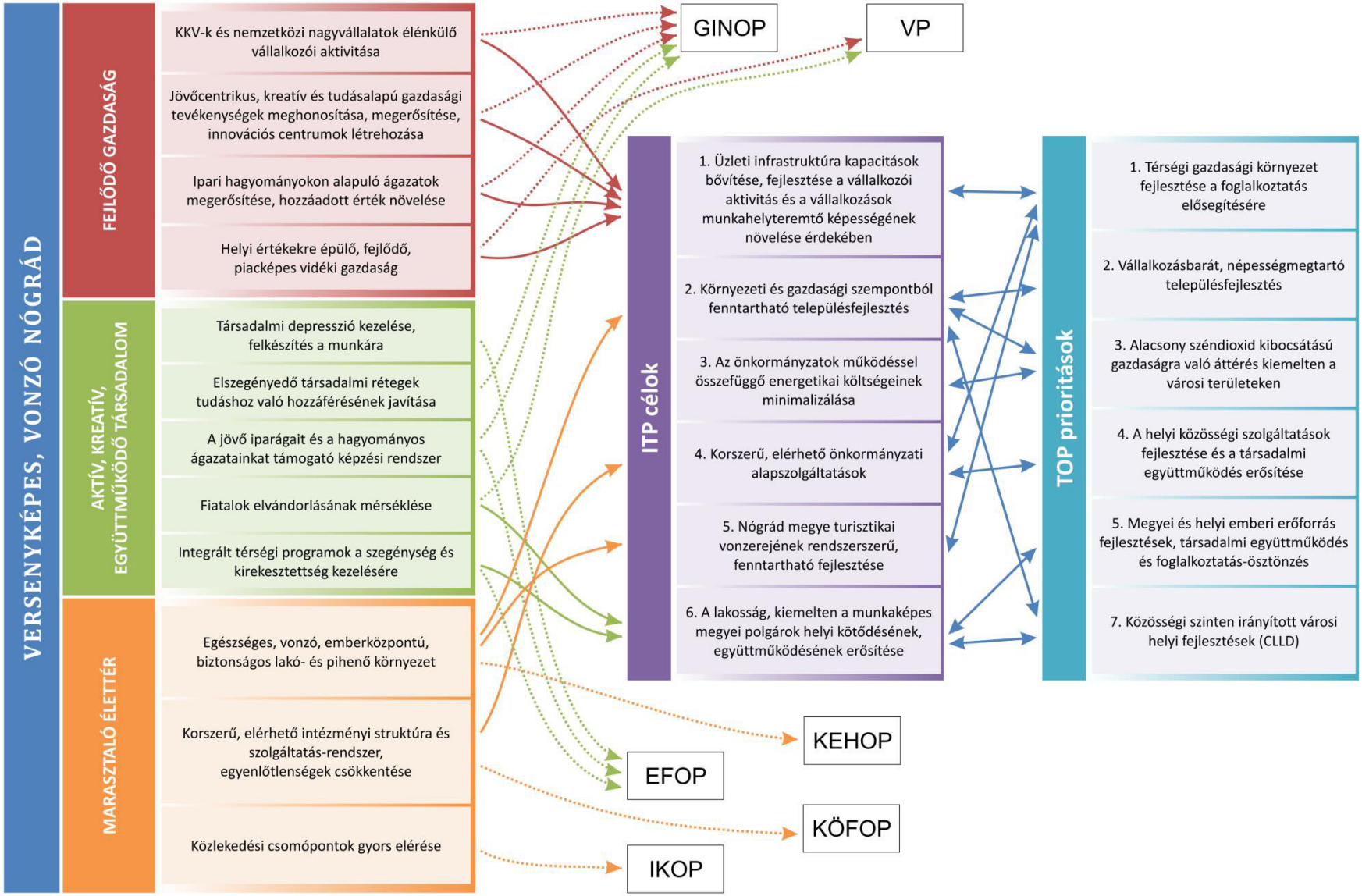

Míg a megyei területfejlesztési program a megye teljes területére kiterjed, a TOP az abban megfogalmazott beavatkozásoknak csak egy részét képes finanszírozni. A megyei ITP szerepe, hogy metszetét adja a két dokumentumban szereplő fejlesztési elképzeléseknek, illetve ezeket szükséglet oldalról alátámassza. A 4. sz. ábrán jól látható, hogy a megyei területfejlesztési program három prioritásában megfogalmazott részcélok megvalósításához ágazati európai uniós források bevonására is szükség van. A fejlődő gazdaság prioritás céljaihoz rendelten a TOP-on túl megjelenik a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP), illetve a Vidékfejlesztési Program (VP). A nagy hangsúllyal megjelenő társadalmi programrésznek csak kisebb szelete illeszthető az ITP-be, jelentős forrásokat várunk hozzá az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Programból (EFOP) is. A marasztaló élettér fejlesztésébe pedig a Környezeti és Energiahatékonysági (KEHOP), a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztési (KÖFOP), valamint az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) forrásainak bevonására is szükség van.

2.2 Az ITP integráltsága

Nógrád megye településeinek összes fejlesztési igénye ~~többszörösen~~ meghaladja a TOP által biztosított fejlesztési kereteket. Egyebek mellett ez is indokolja, hogy a megyei Integrált Területi Programok gazdaságfejlesztési és településfejlesztési célú beavatkozásai az integráltság horizontális elve szerint kerüljenek kialakításra.

A környezeti és gazdasági szempontból fenntartható településfejlesztés **szinergikus kapcsolatban áll**az üzleti infrastruktúra kapacitások bővítésével, fejlesztésével. A foglalkoztatás bővítés fontos feltétele, hogy a munkát adó vállalkozások környezetében elérhetők legyenek azok az alapszolgáltatások, amelyek a munkavállalók komfortos életviteléhez szükségesek, illetve segítik a munkába állást. A humán erőforrás fejlesztések elősegítik, hogy az új üzleti infrastruktúrákban megtelepedő vállalkozások számára helyben legyen biztosítva aktív munkaerő, illetve rugalmasan megoldható legyen az anyák visszatérése a munkahelyükre. A megyei kerékpárút fejlesztések egy része hivatásforgalmi célokat szolgál, így ilyen módon is megközelíthetővé válik biztonságosantöbb iparterület. A lakosság helyi kötődésének, együttműködésének erősítése nem kizárólag az itt lakók, ezen belül kiemelten a fiatalok megtartását célozza, hanem azt is, hogy a vonzó, biztonságos települések képesek legyenek a hiányzó menedzsment, illetve egyéb szükséges szellemi kapacitások Nógrádba csábítására. A helyi identitás program képes ezeket a törekvéseket ösztönzőkkel megtámogatni. Ezen szinergikus kapcsolatokban a kölcsönösség elsősorban ott jelenik meg, hogy az üzleti infrastruktúrákban megtelepedő vállalkozások által befizetett helyi adó a szükséges önerő megteremtéséhez, az európai uniós forrásokból nem támogatható helyi fejlesztések alapjainak megteremtéséhez járul hozzá, mindemellett a lakosság helyben elkölthető jövedelmét növeli, élénkítve ezáltal a belső gazdaságot.

További szinergikus kapcsolatok az ITP-n belül:

- **Üzleti infrastruktúra kapacitások bővítése, fejlesztése**
  A megyei üzleti infrastruktúrák tervezésénél figyelembe vettük a megyén belüli eltérő adottságokat. A területi adottságok vonatkozásában a tervezett üzleti infrastruktúrák nem kínálati versenytársai lesznek egymásnak, hanem kiegészítik egymást. Kiemelt figyelmet kapnak a szabad vállalkozói zónák és az ezekben a zónákban biztosítható – nem pályázati – előnyök. A fejlesztések közötti kapcsolatot a foglalkoztatási paktumok is megerősítik.

- **Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés**
  A 2.1 intézkedésekhez kapcsolódó fejlesztéseket –tervezés kezdeti szakaszában – megyei szinten összehangoltuk. Kiemelt figyelmet kap, egységesen megjelenik a városi zöld területek fejlesztése, illetve az ebben a gazdasági fókuszú szemléletben megtervezett fejlesztések. A barnamezős területek rehabilitációjával és újbóli hasznosításával hozzájárulunk a lakosság térségben történő megtartásához, közérzetük javításához az új gazdasági lehetőségek megteremtésével. További szinergikus tényezőként számoltunk az ezen intézkedésen belül megvalósítandó – a természeti csapásokból eredő károk enyhítését célzó – csapadékvíz elvezető rendszerek fejlesztési elképzeléseivel. A projektek térségi (járási, majd megyei szintű) összehangolásával biztosítható a prioritás indikátorainak optimális megvalósíthatósága.
  Az intézkedésen belül olyan infrastruktúra-fejlesztések is támogatásra kerülnek, amelyek javítják a települések általános környezeti állapotát, segítik a település fenntartható fejlődési pályára állítását, a beruházások során olyan technológiák, módszerek kerülnek alkalmazásra, amelyek környezet- és természetvédő módon biztosítják a megépített infrastruktúra és a település működését, elősegítik a fenntartható fejlődést.
  A közlekedési infrastruktúra javítása – utak felújítása, közlekedésbiztonság fokozása – egyszerre szolgálja a népesség megtartását, valamint a gazdaság fejlesztését a jobb elérhetőség biztosításával. Mindezen fejlesztések hozzájárulnak a következő, CO_2 kibocsátás csökkentő intézkedésekhez is, tekintettel arra, hogy a közúti közlekedés az egyik legnagyobb károsanyag-kibocsátó. Szemléletformálással, folyamatos haladási sebesség lehetőségének megteremtésével (pl: burkolatfelújítás), alternatív közlekedési módok elérhetőségének– biztonságos hivatásforgalmi kerékpározás – biztosításával jelentősen mérsékelhető a közúti közlekedésből adódó szennyezés.

- **Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználásának növelése**
  Ezen intézkedés esetében megyei szinten a leghatékonyabb eredményt kívánjuk elérni a CO_2 kibocsátás vonatkozásában. Ennek érdekében a potenciális fejlesztési elképzeléseket átvizsgáltuk, és azokat a projekteket részesítjük előnyben, melyek az adott indikátor vonatkozásában a legjobb eredményre vezetnek.

  Tekintettel azonban arra a valós veszélyre, hogy a jelenlegi számítási módszertan szerint meghatározott energia megtakarítás alapján elszámolható beruházási költségek nem elegendőek a projektek megvalósításához, valamint a nehéz helyzetben lévő önkormányzatok önerőt nem tudnak biztosítani a pályázatokhoz, ezért a pályázásuk ellehetetlenül, szükségszerű lenne a számítási módszertan felülvizsgálata.

ESZA beavatkozások

Az ESZA beavatkozásokhoz kapcsolódó projektek tervezése megyei szinten történik. Ezen beavatkozások egyrészt fontos gazdaságfejlesztési eszközként jelennek meg, másrészt a településfejlesztési intézkedésekhez kapcsolódó fejlesztések esetében lehetőséget teremtenek arra, hogy a megye lakossága ténylegesen birtokba is vegye ezen közcélú fejlesztéseket.

2.3 Területi integráltság

A megyei területfejlesztési program a területi célok meghatározásánál utal Nógrád megye kis méretére. A dokumentum alapvetően két területet határol le – Kelet-Nógrádot és Nyugat-Nógrádot -, azonban rögzíti, hogy a két térség között jelentős eltérések nincsenek. A programdokumentum elkészülését követően jelent meg a Kormány 106/2015. (IV. 23.) számú rendelete a kedvezményezett járások besorolásáról. **Nógrád megye összes járása szerepel a kedvezményezett járások listáján**, ami azt jelenti, hogy helyzetüket tekintve a nyugat-nógrádi és kelet-nógrádi térségek közeledtek egymáshoz. A Szécsényi járásegyedüliként„komplex programmal fejlesztendő" besorolásba került.

Tervezői szinten külön megvizsgáltuk, hogy a Nógrád megyei ITP esetén milyen módon szükséges előnyöket biztosítani **a megye komplex programmal fejlesztendő Szécsényi járása** számára, amely 14 településből áll. A Szécsényi járás a megyében lakosságszám alapján a második legkisebb járás, székhelyének, Szécsénynek a lakossága nem éri el a 10 000 főt (2011. évi népszámlálási adatok alapján állandó népessége 6 153 fő). A térség gazdaságában mindig is a kereskedelem és a mezőgazdaság, élelmiszeripar volt sokkal inkább meghatározó, mint a feldolgozó ipar. A városban a mai napig mezőgazdasági szakképző iskola működik. A **gazdaság fejlesztésében** a helyi termelési hagyományokhoz illeszkedő kis- és középvállalkozásoknak érdemes erőteljesebb szerepet szánni, mivel a gyorsforgalmi közlekedési utaktól a megyében talán leginkább kieső térséget a nagytőke eddig is elkerülte. A helyi gazdaságfejlesztési törekvések, projektötletek vizsgálatakor a tervezők számos esetben az operatív programok szerinti lehatárolási problémákkal találták szembe magukat. A város és a térség számos gazdaságfejlesztési kezdeményezése a Vidékfejlesztési Program forrásaiból lehet csak támogatható. A fenti okok miatt, illetve a megyei szinten viszonylagosan magas forrásallokációra történő hivatkozással az 1. prioritáson belül nem született területi lehatárolási javaslat az egyetlen komplex programmal fejlesztendő járás javára. A foglalkoztatást elősegítő társadalmi felzárkóztatási programokra fokozott igény mutatkozik a foglalkoztatók, illetve kezdeményezés a helyi civil társadalom részéről, azonban ezek támogatása az EFOP lehetőségeinek körébe tartozik. A humán fejlesztések tekintetében a 4. prioritáson belül a szociális városrehabilitáció lehetősége igen korlátozott a járási székhelyen, mivel a statisztikai adatok alapján határozott szegregátum, vagy szegregációval fenyegetett akcióterület nehezen rajzolható ki.

A fenti okok miatt célterületi programlehatárolás a TOP vonatkozásában nem válik kifejezetten indokolttá, ezért **az ITP kiemelt fejlesztési célterületet általánosságban nem határoz meg Nógrád megyén belül**.

A megyei ITP forrásallokációjával és indikátor vállalásaival kapcsolatban részletes térségi egyeztetéseket tartottunk, amelyeken projekt szinten megbeszélésre kerültek a lehetséges fejlesztések járásonként. A járásonkénti konzultációk összegzéséből adódik a megyei integrált területi szemlélet.

2.4 Az ITP külső kapcsolatrendszere

Az ITP külső kapcsolatrendszerének vizsgálatakor Salgótarján Megyei Jogú Város, a megyei TOP-hoz kapcsolódó ágazati fejlesztések, illetve a határon átnyúló kapcsolatok irányában tekintjük át az összefüggéseket.

A kevésbé fejlett régiókban elhelyezkedő 18 megyében megvalósuló megyei decentralizált fejlesztések tervezésére rendelkezésre álló területi szintű indikatív forrásallokációt az 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat tartalmazza. A kormányhatározat a megyékre és a megyei jogú városokra határoz meg indikatív forráskeretet.**Salgótarján Megyei Jogú Város** forráskerete a 2014–2020 időszakra 9,2milliárd forint, melynek felhasználását önállóan tervezi saját integrált területi programja keretében.A TOP Európai Bizottság által jóváhagyott végleges tartalma szerint a megyei jogú városok önálló prioritáson belül terveznek (6. prioritás), a dokumentum csak néhány esetben enged eltérést attól, hogy a megyei fejlesztések célterülete a megye megyei jogú városon kívüli területe. Mindemellett azonban a megyei önkormányzat felelős a területi szintű koordinációért, amelybe beleértendők a megyei jogú város fejlesztései is. Ennek a szerepkörnek a végrehajtás szakaszában ki kell terjednie a tervezésen túl a megvalósításra és a nyomon követésre is.

A **gazdaságfejlesztés** területén az együttműködésre kiváló lehetőséget jelent a megyei foglalkoztatási paktum, melyben a megyei jogú város is szerepet kell, hogy kapjon. Ezen platform keretében átfogóan láthatók, nyomon követhetők azok a gazdaságfejlesztési infrastrukturális beavatkozások, amelyekhez a paktumok keretében finanszírozott **humán fejlesztések** kiegészítő lehetőségeket kínálnak az azokat igénybe vevő, az oda betelepülő vállalkozások számára. Az üzleti infrastruktúra-fejlesztéshez kapcsolódó olyan kiegészítő tevékenységek, mint a gazdaság-szervezés vagy foglalkoztatási stratégia készítése, a megyei jogú város területére is kiterjednek. A gazdaságfejlesztés területén külső kapcsolatnak tekinthető még a GINOP illetve a VP is. Kifejezett célunk e két fejlesztési program és a TOP gazdaságfejlesztési beavatkozás összehangolása, a szinergiák kihasználása. Ennek érdekében átfogó befektetés-ösztönzési eszközöket kívánunk alkalmazni.

A **településfejlesztési beavatkozások** esetén a megyei jogú város és a járása esetén a koordinációt a megye végzi. Különös figyelmet kell arra fordítani, hogy párhuzamos, indokolatlan kapacitásépítéssel az indikátorok teljesülése, illetve a fenntarthatóság ne kerüljenek veszélybe amellett, hogy a szolgáltatások elérhetősége kiegyenlítetten legyen biztosítva.

Az ITP külső kapcsolatrendszerébe beletartoznak az **ágazati európai uniós operatív programok** is. Az ezekkel kialakítandó közvetett kapcsolatrendszert részben szemlélteti a 4. sz. ábra. A TOP prioritások felhívásai által támogatható tevékenységekkel párhuzamosan igyekeztünk figyelembe venni az ágazati operatív programok által kínált lehetőségeket.A **gazdaságfejlesztés** tekintetében alapvető segítség lehet a TOP keretében fejlesztett infrastruktúrába telepedő vállalkozásoknak a GINOP forrása. Azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a foglalkoztatás bővítéshez nem elegendő a TOP vagy GINOP által biztosított foglalkoztatási, képzési támogatás. A jelentős számú hátrányos helyzetű lakosság munkaerő-piaci integrációjához az EFOP forrásainak hatékony felhasználására is szükség van. Az agrárszektor és a kistelepüléseken működő, létrejövő helyi gazdaságok fejlesztéseit a VPtudja támogatni.

A **határon átnyúló fejlesztések** tekintetében elmondható, hogy Nógrád megye az INTERREG V-A Szlovákia-Magyarország Együttműködési Programtervezői munkacsoportjában (Task Force) vesz részt, melynek a szomszédos Besztercebánya Régió is a tagja. A **Neogradiensis Régió Egyesület** tevékenységén keresztül pedig a közvetlen határos járások tekintetében zajlanak az operatív egyeztetések.

A határon átnyúló tervezésben a fejlesztési fókuszok meghatározásánál alapvetően azokat a tematikus célkitűzéseket támogattuk, amelyek a mobilitást segítik elő, illetve illeszkednek a megye területén működő egyetlen Európai Területi Társulás, a határon átnyúló geoparkot működtető Novohrad-Nógrád ETT által kitűzött célokhoz. A közlekedés területén fontosnak tartjuk, hogy a „KÖZOP-hoz illeszkedő projektek határmetszési szakaszainak megvalósíthatósági tanulmány szintű feltárása, azok hálózati hatásainak vizsgálata a magyar-szlovák határszakaszon" című projekt keretében elkészített dokumentumok alapján minél több nógrádi fejlesztés megvalósulhasson.

Összhangban a határon átnyúló közlekedési infrastruktúra fejlesztése tárgyában született korábbi megállapodásokkal 2014. március 27-én Szadán Együttműködési Szándéknyilatkozat (Szándéknyilatkozat) aláírására került sor. Ebben a felek kinyilvánították, hogy az Európai Unió 2014-2020-as programozási időszaka alatt megvalósítják a Szándéknyilatkozatban szereplő indikatív projektlistában felsorolt közlekedési kapcsolatokat Magyarország és a Szlovák Köztársaság között.

A Szándéknyilatkozatban foglalt projektek megvalósítását a Szlovákia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Operatív Program 2014-2020 közlekedésfejlesztési allokációjából kívánják biztosítani (az OP keretének 35-40 %-át teszi ki), mely az előzetes felmérés alapján Nógrád és Besztercebánya között (a jelenleg rendelkezésre álló tanulmányok költségbecslései alapján) várhatóan 4 határátkelőhely építését teszi lehetővé.

A közgyűlés a 61/2015. (VI. 11.) Kgy. határozatában az alábbi szlovák-magyar határmetszési pontokat részesítette előnyben:

Szakmai szempontrendszer szerinti sorszám	Új közúti közlekedési kapcsolat
1.	Balassagyarmat-Újkóvár és Koláre (Kóvár)
3.	Drégelypalánk és Ipel'ské Predmostie (Ipolyhídvég)
6.	Hugyag és Kovácovce (Szécsénykovácsi)
7.	Karancsberény és Lipovany (Romhánypuszta)
10.	Zabar és Petrovce (Gömörpéterfalva)

A 2014-2020. évek közötti határ menti közúti infrastruktúra-fejlesztésekről szóló 1007/2016. (I. 18.) Korm. határozat 1. melléklete alapján az alábbi fejlesztések megvalósulása tervezett:

- Drégelypalánk és Ipel'ské Predmostie (Ipolyhídvég) között (Ipolyhíd-építése);
- Balassagyarmat- Újkóvár és Koláre (Kóvár) között (Ipolyhíd-építése);
- Őrhalom és Vrbovka (Ipolyvarbó) között (Ipolyhíd-építése);

- Hugyag és Kováčovce (Szécsénykovácsi) között (Ipoly-híd építése);
- Zabar és Petrovce (Gömörpéterfalva) között (Mellékút fejlesztése).

A kijelölt határátkelőhelyek közül Drégelypalánk, Balassagyarmat és Hugyag esetében a híd építését a foglalkoztatás elősegítése, ezáltal a gazdaság fejlesztése indokolja, mivel a határon átnyúló mikroregionális kapcsolatok erősítését elősegíti. Közvetlen kapcsolódás mutatható ki a TOP-1.1.1 intézkedéssel. Őrhalom esetében a turisztikai célú fejlesztés alapozhatja meg a híd építését.

A fentiek mellett a 2007–2013-as HU-SK program támogatásával elkészített **„Hollókőtől – Murányig" kerékpárút** terve alapozza meg a Nógrád megyei kerékpárút fejlesztések fő irányát. Fontos, hogy az önkormányzatok által a fejlesztéssel érintett térségből kezdeményezett turisztikai kerékpárút fejlesztési javaslatokhálózatosan kapcsolódjanak ehhez a kijelölt kerékpáros körúthoz. A közvetlen határtérség tekintetében csatlakozási pontot jelentenek azok a kerékpárutak, amelyeket a Losonci, Füleki és Poltári járásokban jelöltek ki térségi hálózatos fejlesztésre.

3. Az ITP forrásallokációja

Nógrád megye TOP forráskerete a 1702/2014. (XII.3.) Kormányhatározat szerint összesen **41,13milliárd Ft**.

A Nógrád megyei forrásallokációs javaslat összeállítása a következő elvek és lépések mentén történt:

- Az IH által megküldött, és a TOP intézkedésenkénti allokációja alapján beképletezett táblákat a megyei forráskeretre lemodelleztük.
- Megvizsgáltuk, hogy az egyes intézkedésekre jutó forrás a beérkezett javaslatok alapján lehívható lesz-e. Arra a következtetésre jutottunk, hogy a beérkezett fejlesztési javaslatok forrásigénye minden intézkedés esetén jóval meghaladja a rendelkezésre álló kereteket, azaz egyik intézkedés esetén sem áll fenn a forrásvesztés veszélye.

A Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlése 16/2015. (III.3.) Kgy. határozatával úgy döntött, hogy Nógrád megye forráskerete vonatkozásában **nem tér el a TOP prioritások intézkedésenként meghatározott belső forrásarányaitól**, hanem saját Integrált Területi Programjában azt követi.

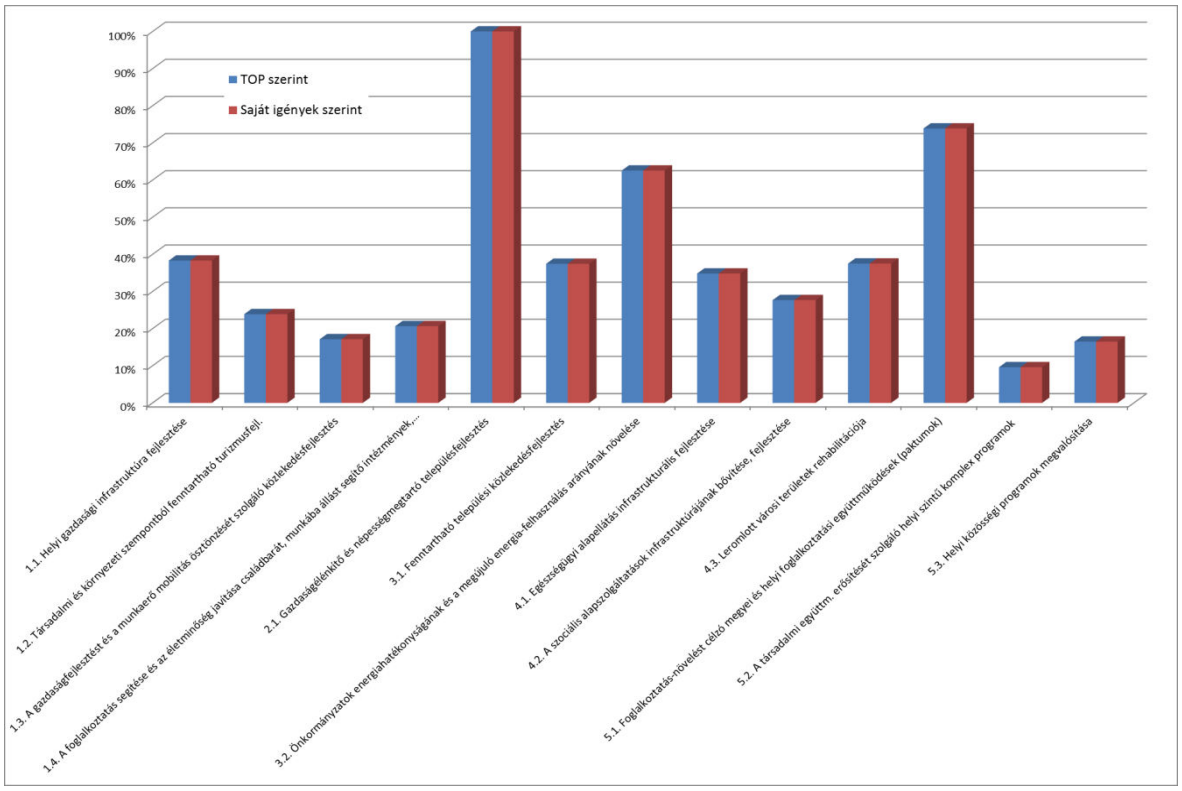

5. sz. ábra: Az ITP forrásallokációja

1. sz. táblázat: Az ITP forrásallokációja

TOP prioritások	1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére				2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken		4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése			5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés			
TOP prioritások intézkedései	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	Ellenőrzés
Forrást biztosító Strukturális Alap megnevezése	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ESZA	ESZA	ESZA	
TOP prioritások közötti forrásmegosztás (Mrd Ft)	298,450				147,785	200,986		61,769			89,691			798,68
A megye forráskeretének megoszlása TOP prioritások között (Mrd Ft)	15,369				7,610	10,350		3,181			4,619			41,13
Az egyes TOP prioritásokon belüli intézkedések közötti forrásmegoszlás (Mrd Ft)	114,354	71,328	51,126	61,642	147,785	75,276	125,710	21,510	17,089	23,170	66,271	8,622	14,798	798,68
A megye TOP forráskeretének megosztása prioritásonként és intézkedésenként a TOP belső arányok szerint (Mrd Ft)	5,889	3,673	2,633	3,174	7,610	3,876	6,474	1,108	0,880	1,193	3,413	0,444	0,762	41,13
Az egyes TOP prioritások közötti saját igényeken alapuló forrásmegoszlás (Mrd Ft)	15,369				7,610	10,350		3,181			4,619			41,13
Az egyes TOP prioritásokon belül az intézkedések közötti saját igényeken alapuló forrásmegoszlás (Mrd Ft)	5,889	3,673	2,633	3,174	7,610	3,876	6,474	1,108	0,880	1,193	3,413	0,444	0,762	41,13
2015-ben meghirdetett források (Mrd Ft)	3,700	2,500	2,633	1,200	7,160	2,500	4,447	1,108	0,880	0,587	3,413	0,444	0,000	30,572
2016-ban meghirdetésre kerülő források (Mrd Ft)	2,189	1,173	0,000	1,974	0,450	1,376	2,027	0,000	0,000	0,606	0,000	0,000	0,762	10,557
2017-ben meghirdetésre kerülő források (Mrd Ft)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ellenőrzés	5,889	3,673	2,633	3,174	7,610	3,876	6,474	1,108	0,880	1,193	3,413	0,444	0,762	41,129
	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.1 Az ITP forrásallokációjának alátámasztása

Az alábbiakban intézkedésenként vizsgáljuk meg, hogy az ITP szerinti forrásallokációt milyen fejlesztési igények támasztják alá.

1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése

Nógrád megye területfejlesztési koncepciójának helyzetelemző része rámutat, hogy a befektetések bővítésének legszűkebb keresztmetszetét a kiajánlható iparterületek, telephelyek hiánya jelenti. A területfejlesztési program leszögezi, hogy a foglalkoztatás élénkítése érdekében szükség van olyan intézkedésekre, amelyek fokozzák mind a megyei KKV-k, mind a befektetők munkahely-teremtési képességét, így elengedhetetlen a telepítési tényezők és a termelői infrastruktúra állapotának javítása, valamint a vállalkozás és befektetés élénkítéshez kapcsolódó kapacitások létrehozása, megerősítése.

A fenti beavatkozások sikeres megvalósításához járulhat hozzá a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program 1.1. intézkedése, amely a területi szereplőknek lehetőséget teremt az üzleti infrastruktúrák bővítésére. Nógrád megye négy, a szabad vállalkozási zónákhoz tartozó járásában (Salgótarjáni, Bátonyterenyei, Pásztói és Szécsényi járások) a Kormány által kínált kedvezményeknek köszönhetően érezhetően megélénkült a betelepülési, beruházási érdeklődés. Elmulaszthatatlan esélyt jelent ennek a térségnek, hogy a szabad vállalkozási zónák közül legközelebb van Budapesthez, ahol vissza nem térítendő támogatások már nem vehetők igénybe kapacitásbővítéshez. Ez az élénkülő beruházói érdeklődés indokolja, hogy nem csak a járási székhelyek, hanem a kistelepülések is nyújtottak be a megyei önkormányzathoz üzleti infrastruktúra fejlesztési projektjavaslatokat. A piaci igényekre történő hasonló reakciók azokból a járásokból is érkeztek, amelyek nem részei a szabad vállalkozási zónának. A Balassagyarmat-Szügy térségébe vagy Rétságra települt külföldi tulajdonú vállalatok már érezhető húzóerőt képviselnek a hasonló befektetéseket tervező cégek vagy beszállítóik irányába. Az új vállalkozások betelepítésén túl a belső vállalkozói kedv élénkítését várják azok a települések, amelyek elsősorban gyártási vagy logisztikai célú inkubátorok építését tűzték ki célul.

A megyei ITP-ben az 1.1. intézkedésre tervezett forrás nagysága lehetővé teszi, hogy mind a járási székhelyek, mind a vállalkozóbarát települések végre tudják hajtani a tervezett üzleti infrastruktúra-fejlesztést. Az allokált 5,889 mrd Ft,forrás aránya és összege megfelelő nagyságrendet képvisel ahhoz, hogy a leghátrányosabb térségek javára ne váljon szükségessé dedikált források lehatárolása.

1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés

A TOP beavatkozási logikájának megfelelően az 1.2. intézkedés esetén arra törekedtünk, hogy a turisztikai attrakciók és szolgáltatások rendszerszerű, egymásra épülő fejlesztése valósuljon meg a kijelölt tematikus irányok mentén annak érdekében, hogy növekedjen Nógrád megye turisztikai potenciálja, a megyébe látogatók száma, a turizmus foglalkoztatás-növelő képessége. A fejlesztési konzultációk során azt tapasztaltuk, hogy a helyi önkormányzatok elsősorban pontszerű fejlesztésekben gondolkodnak, míg az egyéb nonprofit szereplők esetén már megjelenik a hálózatos

gondolkodás. A projektgenerálás megfelelő orientálása érdekében a meglévő attrakciókra fűzve három olyan turisztikai csomagot alkottunk, amelyek integrálni képesek a fejlesztési elképzeléseket.

A turisztikai projektgenerálás során vezérattrakciónak a már meglévő, vagy éppen fejlesztés alatt álló kiemelt, ismert látogatóhelyek kerültek a fejlesztések középpontjába,ezekrefűzzük rá a támogató projekteket tekintve, hogy a TOP inkább helyi, kisléptékű fejlesztéseket támogatja. A turisztikai csomagban hálózati fejlesztés is megjelenik (kerékpárút). A turisztikai csomag felépítését az alábbi ábra szemlélteti:

6. sz. ábra: Turisztikai vonzerőfejlesztés kijelölt célterületei

A kijelölt turisztikai irányok közül a kulturális és ökoturizmus határozottan illeszkedik a TOP rendszeréhez, míg a testi-lelki egészség csomagnak lehetnek olyan, vallási turizmushoz kötődő elemei, amelyeket a GINOP forrásaiból lehet támogatni (pl. Mária Úthoz kapcsolódó fejlesztések).

A tervezési folyamat során felvetődött a területi kijelölés és forrásallokáció átgondolásának kérdése a turizmus vonatkozásában is. Ha rápillantunk Nógrád megye domborzati térképére, jól látszik, hogy a hegységek (Börzsöny, Cserhát, Mátra, Karancs-Medves), vizek, mint potenciális célterületek, a megye területét szinte teljesen lefedik. A természeti és környezeti értékek vonatkozásában földrajzilag igen nehéz olyan kiemelt fejlesztési célterületet lehatárolni, amely megfelelő indokoltságú lehet egy viszonylag kisméretű megyén belül. Ezen okok miatt az ITP tervezők végül nem tettek javaslatot kiemelt turisztikai célterület lehatárolására.

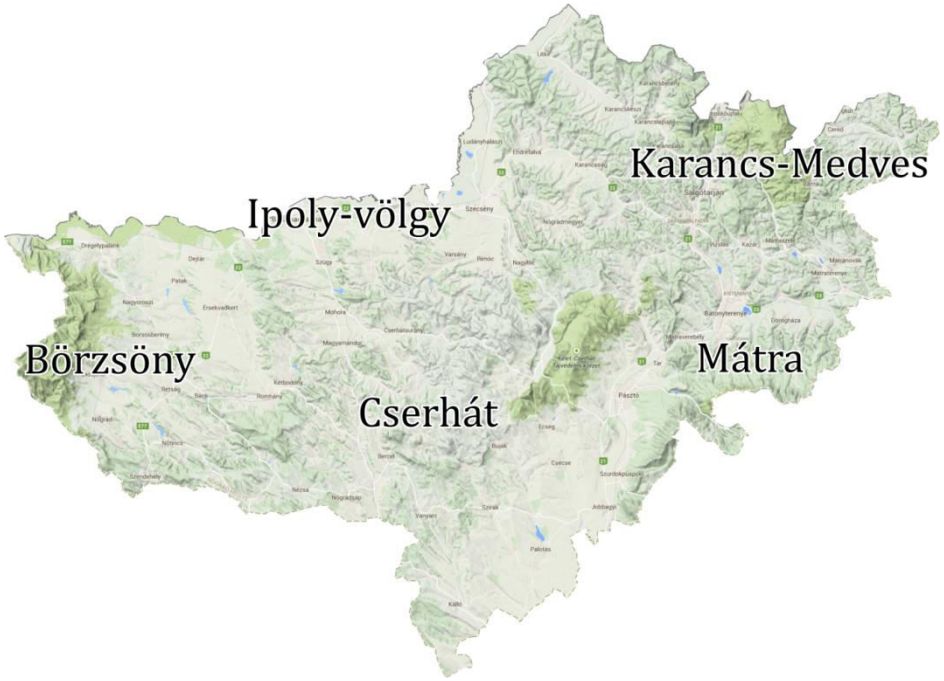

7. sz. ábra: Potenciális ökoturisztikai célpontok elhelyezkedése Nógrád megyében

A kulturális örökség helyszínek fejlesztése kapcsán meglévő kiállítóhelyek kínálatának megújítása, illetve a megye ismert irodalmi személyiségeinek műveit interaktív módon megjelentető attrakció kialakítása jelent meg az ITP tervezésekor benyújtott javaslatok között.

1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés

Nógrád megye 4-5 számjegyű és önkormányzati belterületi útjainak rendkívül rossz állapota miatt a településeken óriási igény mutatkozik útfelújításra, útfejlesztésre. Az intézkedésre allokálható forrás korlátai azonban nem tették lehetővé, hogy a tervezés során a projektjavaslatok gyűjtését széles körben kinyissuk. A TOP-ban szereplő kiválasztási elvek figyelembe vételével az igények felmérésénél szigorúan érvényesítettük a gazdaságfejlesztési, munkaerő-piaci mobilitási fókuszt. Az intézkedés keretében azon fejlesztéseket kívánjuk támogatni, amelyek elsősorban a meglévő és fejlesztendő ipari területek, üzleti infrastruktúrák megközelítését, elérését segítik, hozzájárulva a területi integrációhoz.Mivel a TOP szerint a nevesített kedvezményezettek köre korlátozva van, ilyen lehatárolásra vonatkozó döntés nem válik feltétlen szükségessé.

1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével

A kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérésének elősegítésében és a lakosság fogyásának megállításában kétségtelen szerepe van a fejlett óvodai és bölcsődei intézményi struktúrának, a szolgáltatások gyors elérésének. 2014–2020 között nem maradhat el a kapacitáshiányos, korszerűtlen intézmények fejlesztése, új férőhelyek létrehozása, a közszolgáltatások fejlesztése. Megyénkben több olyan település is található, ahol az óvodák és bölcsődék esetében jelentkezik többlet kapacitás-szükséglet.

Jelenleg több olyan óvoda működik, ahol a szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában jelentős különbségek vannak, fontos szempont ezeknek az eltéréseknek kiegyenlítése. Azokban az intézményekben is, ahol a kapacitások biztosítottak, indokolt a szabvány előírásoknak való megfeleltetés, illetve az intézmények eszközökkel való ellátása a kisgyermekek egészséges testi, szellemi fejlődése és a területi különbségek csökkentése érdekében is szükséges a források biztosítása.

A bölcsődei alapellátás megyénkben igen szűk keretek között működik, melynek egyik oka a munkahelyek hiánya. Fejlesztési koncepciónkban szerepel új bölcsőde intézmény létesítése, férőhelyek kialakítása és meglévő férőhelyek komplex fejlesztése, melyeket konkrét települési projektkezdeményezések is alátámasztanak. Új bölcsődei férőhelyek létesítésére kifejezetten szükség van Szécsényben, illetve a megye legnyugatibb Rétsági járásában is. Cél a minél rugalmasabb és költséghatékonyabb szolgáltatások megvalósítása, a helyi igényeken alapuló leghatékonyabb megoldások keresése. A komplex fejlesztések lehetőséget adnak az önkormányzataink számára arra is, hogy a működésük gazdaságos, illetve a létesítmény fenntartása racionalizálható legyen.

1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére		1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		5,889	3,673	2,633	3,174	15,369
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	5,889	3,673	2,633	3,174	15,369
	Ellenőrzés:	5,889	3,673	2,633	3,174	15,369

2. sz. táblázat: az 1. prioritás forrás allokációja

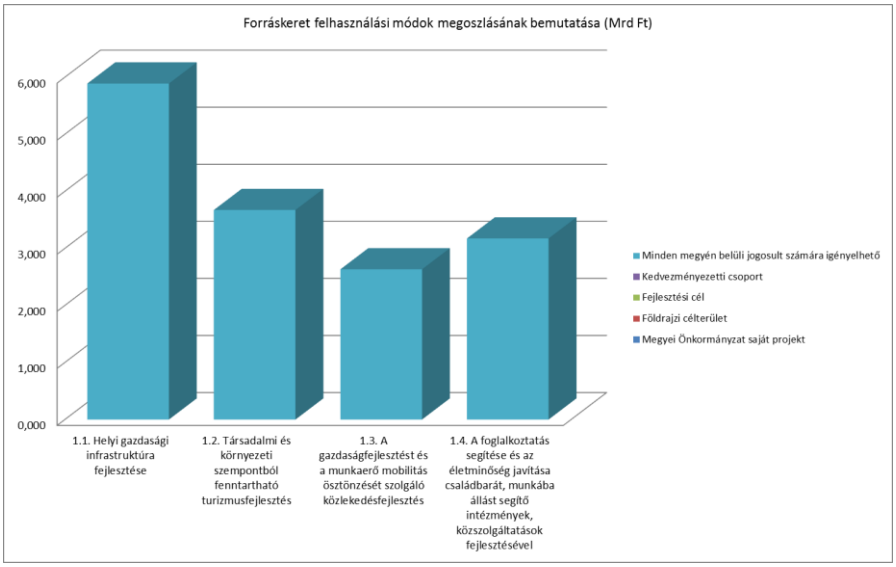

8. sz. ábra: 1. prioritás forrás-felhasználási módjai

2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés

Jelen tervezési dokumentum készítésének időpontjában Nógrád megye négy városában – Balassagyarmaton, Bátonyterenyén, Pásztón és Szécsényben –az Integrált Településfejlesztési Stratégiák elkészültek és elfogadásra kerültek. A városokkal folytatott fejlesztési konzultációk során a városvezetők kifejezték igényeiket a megkezdett városfejlesztési programok folytatása tekintetében. Barnamezős területek rekultivációja és bevonása a városi szövetbe Rétság esetében bír jelentőséggel, ahol a volt honvédségi laktanya területének állapota akadályát képezi az ott lévő ingatlanok megfelelő hasznosításának.

A városok többsége a fejlesztések megvalósítása során szemelőtt tartják a városi közterületek környezettudatos, család- és klímabarát megújítását, azaz azt, hogy a beavatkozások területe alkalmas legyen a családok és a fiatalok számára szabadidejük hasznos eltöltéséhez, úgy, hogy mindeközben a fejlesztések a környezeti fenntarthatóság követelményeit szolgálják, a városi zöld környezet megteremtéséhez, ezek gazdaságos fenntartásához járuljanak hozzá.

Az intézkedésen belül, mintegy kiegészítő jelleggel jelennek meg a kistelepülések belterületi csapadékvíz elvezetésre vonatkozó fejlesztési igényei. Számos esetben ezek az igények engedélyes tervekkel alátámasztottak, mivel korábban már benyújtásra kerültek támogatási céllal az ÉMOP keretében. A megye domborzati viszonyaiból adódik, hogy a csapadékvíz számos településen vet fel környezetbiztonsági problémákat. A Nógrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal egyeztetve elsősorban azokon a településeken támogatjuk a belterületi csapadékvíz elvezetési kezdeményezéseket, amelyek az Igazgatóság besorolása alapján különösen ki vannak téve a víz általi veszélynek.

Az intézkedés forrásait a barnamezős területek rehabilitációja, zöldváros és a csapadékvíz elvezetési projektek támogatása céljával került megnyitásra.

2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés		2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		7,610
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000
	Földrajzi célterület	0,000
	Fejlesztési cél	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	7,610
	Elenőrzés	7,610

3. sz. tábla: a 2. prioritás forrásallokációja

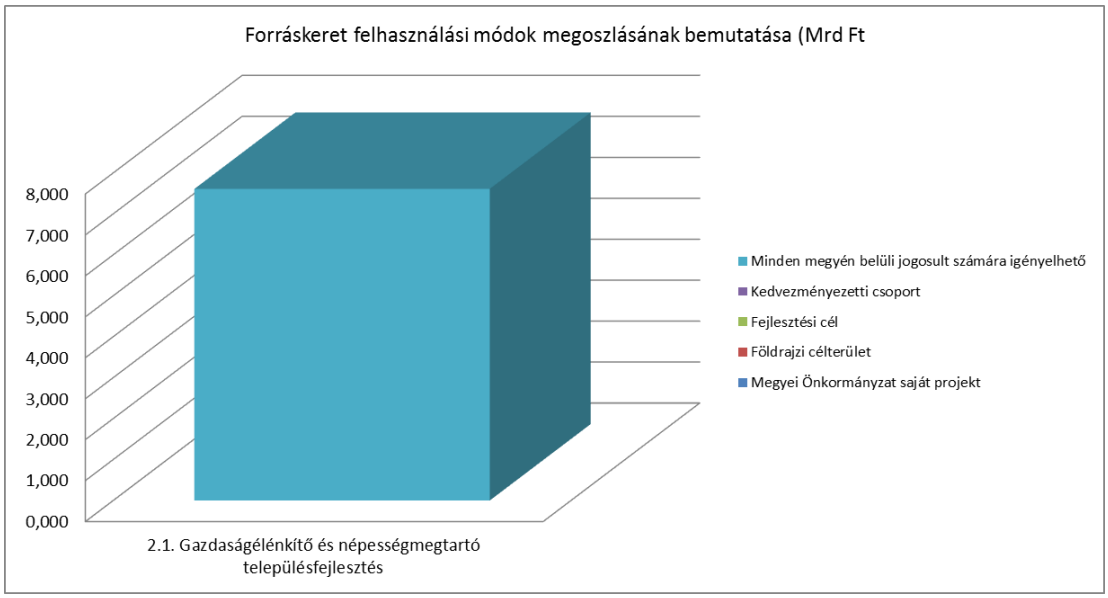

9. sz. ábra: 2. prioritás forrás-felhasználási módjai

3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés

Nógrád megye városhálózatát a kisvárosok jellemzik, melyből Rétság lakosságának száma nem éri el a hazai, népességszám alapján kialakult hierarchia rendszer alsó értékét sem. A kis- és aprófalvas térség magas településsűrűségéből adódóan a falvak közel találhatók, a lakosság nagy része hagyományosan kerékpárral közlekedik az alacsonyabb forgalmú utakon. A városokat is felfűző főútvonalak magas gépjárműforgalma miatt a közlekedésbiztonság csökken, ezért a kerékpárosok kevésbé veszik igénybe a balesetveszély miatt. A városok és a vonzáskörzetükhöz kapcsolódó települések között kiemelkedő igény mutatkozik az – elsősorban hivatásforgalmi célú – kerékpáros közlekedésre, a városi munkahelyek és a lakóhelyek közötti ingázás vonatkozásában. A város–falvak közötti ingázás során a kerékpárút kialakításával ösztönözni lehet a környezetbarát közlekedési módot. A megyében az Országos Kerékpárút Törzshálózat tagjaként a 22.számú út mellett megvalósuló hálózati elemre csatlakoznak helyi jelentőségű elemek, mely a járások belső közlekedési rendszerén javítanak, illetve egyes esetekben a települések belterületi, balesetveszélyes szakaszainak kiváltására is lehetőséget teremtenek.

A 21-es út négynyomúsítása során a kerékpáros közlekedés számára nem került kijelölésre alternatív lehetőség, így a kerékpárral közlekedők hátrányosabb helyzetbe kerültek. A főútvonal felületén nem közlekedhetnek a kialakított közlekedési rend szerint, párhuzamos, közlekedésre alkalmas szervízút csak helyenként található. Indokolt egy, a 21-es utat kiváltó kerékpáros útvonal megvalósítása.
Ezen intézkedésen belül a megyei tervezők nem tettek javaslatot konkrét területi lehatárolásra a városok javára.

3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése

Nógrád megye területfejlesztési programjának kiemelt célkitűzése a megye energiahatékonyságának növelése, mivel az energiaigényének optimalizálása révén jelentős megtakarítások érhetők el. Fontos a rendszerek optimalizálása, megfelelő méretezése és összhangjának biztosítása, mely feltételek

teljesülése esetén érhetjük el, hogy a felhasznált energiaforrásaink jól hasznosuljanak. Nógrád megyében az önkormányzati épületállomány nagy része korszerűtlen szerkezetekkel, gépészeti- és elektromos rendszerekkel rendelkezik, pazarlóan üzemel, és még nem felel meg az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló 7/2006. (V.24.) TNM rendelet vonatkozó előírásainak, energetikai korszerűsítésük révén azonban mérhető megtakarítások keletkeznek. Alig akad a megyében olyan település, ahol energetikai korszerűsítés igénye ne jelenne meg.

A tervezett fejlesztések célja egyrészt az önkormányzati intézmények, épületek energiahatékonyságának növelése, a bennük lévő feladatok ellátásának hosszú távon történő biztosítása, másrészt az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése a helyben előállított megújuló energia részarányának növelésével. A beavatkozások az önkormányzatok azon intézményeinek körét érintik, amelyeknél üzemeltetési, működtetési és feladat-ellátási kötelezettség van. A tervezett beavatkozások során az önkormányzati épületállomány hatályos energetikai jellemzőket nem teljesítő külső határoló felületein utólagos hőszigetelés készül, emellett fűtéskorszerűsítés, használati melegvíz ellátás és világítási rendszer korszerűsítése keretében sor kerül megújuló energiahordozók alkalmazására való áttérésre.A projektek kiválasztásában preferenciát kívánunk biztosítani azon kedvezményezettek részére, amelyek projektjavaslatai kiemelkedő mértékben járulnak hozzá a megyei indikátorvállalás teljesítéséhez.

3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken		3.1. Fenntartható települési közlekedés-fejlesztés	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		3,876	6,474	10,35
Forráskeret felhasználási módok	**Megyei Önkormányzat saját projekt**	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,000	0,000	0,000
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	3,876	6,474	10,350
	Ellenőrzés:	3,876	6,474	10,350

4. sz. tábla: a 3. prioritás forrásallokációja

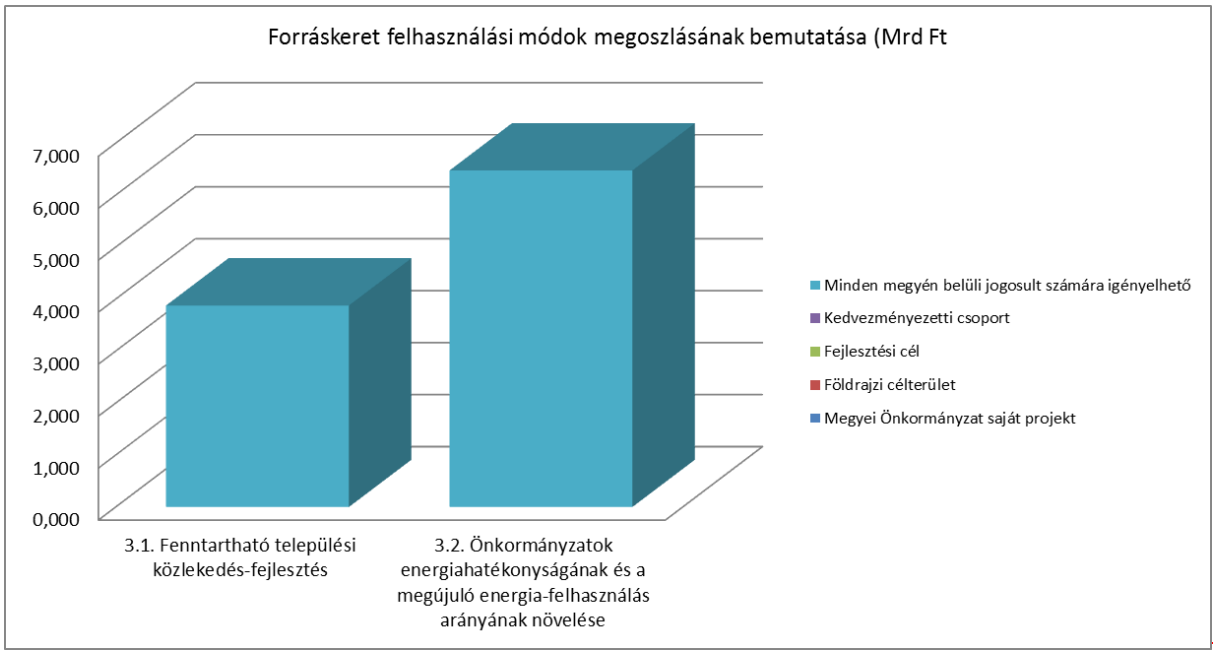

10. sz. ábra: 3. prioritás forrás-felhasználási módjai

4.1. Az egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése

Nógrád megye lakosságának korösszetétele az országosnál kedvezőtlenebb, a demográfiai öregedés folyamata intenzívebb az átlagosnál. A helyi önkormányzatok egészségügyi alapellátási szolgáltatásainak helyet adó épületek felújítása, korszerűsítése kiemelt fontosságú feladatunk.

Az aprófalvas településeken külön problémát jelent az idősek számára a környező településeken lévő orvosi szolgáltatás igénybevétele. Ez is indokolja azt, hogy ne csak a járási székhelyek, illetve a nagyobb települések rendelőinek felújítása, korszerűsítése történhessen meg. Az ellátási infrastruktúra racionalizálásához kapcsolódóan a mobilitás biztosítása is szerepet kap.

Fejlesztéseinket az egészségügyi alapellátási rendszer infrastruktúrájának területi kiegyenlítetlensége, illetve az elavult és hiányos eszközökkel működő rendelők indokolják. A szolgáltatások színvonalának és a munkafeltételek minőségének javítása korszerű infrastruktúra-fejlesztéssel és eszközbeszerzéssel párosul. Fejlesztéseink során nem kizárólag a háziorvosi rendelők felújítását tartjuk fontosnak, hanem a fogorvosi alapellátás, a védőnői ellátás, az iskola-egészségügyi ellátás fejlesztését is. Előnyben részesítjük a több egészségügyi alapszolgáltatás egy épületbe történő integrálását biztosító fejlesztéseket.

A kötelező alapellátási szolgáltatásokon túl egészségfejlesztési feladatok ellátása, preventív szolgáltatások fejlesztése, egészségfejlesztő programoknak helyt adó helyiségek fejlesztése is része a projektnek.A projekt keretében olyan infrastrukturális fejlesztés valósul meg, amely hozzájárul a környezeti fenntarthatósághoz az erőforráshatékonysági és a környezettudatossági szempontok érvényesítésével.

A megyei települések igényei az ITP-ben allokált forráskeretet jelentősen meghaladják. Az értékelési kritérium rendszerből emeljünk át értékelési preferenciát (pl. komplex szolgáltatás)!

4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

Nógrád megye depriválti gazdasági-társadalmi helyzetét kiemeli a területfejlesztési koncepció helyzet-elemzése is. A koncepció rámutat, hogy a megye népessége az országos ütemet lényegesen meghaladó mértékben fogy, nagyfokú elöregedés jellemzi. Ebből a helyzetéből fakadóan különösen indokolt a Szociális törvény 57 § (1)bekezdésében nevesített alapszolgáltatások biztosítása, a szolgáltatáshiányos településeken élők számára az új szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek megteremtésével, új intézmények létesítésével.

A megye lakosságának elöregedésével különösen indokolt az idősek nappali ellátását biztosító szociális alapellátásként már meglévő idősek napközi otthonainak fejlesztése, (tekintettel, arra, hogy új szolgáltatás létrehozása nem támogatott) leginkább a megye aprófalvas településein. A szociális törvényben definiált étkeztetési szolgáltatás biztosításának szükségessége teszi indokolttá a törvényi előírásoknak megfelelő infrastruktúra kialakítását a falvakban. Sok esetben településen belül több helyen kisebb csoportokban történik a szociális étkeztetés a mai jogszabályi előírásoknak már nem megfelelő épületekben, eszközökkel. Ez a szétaprózás megdrágítja a szolgáltatás biztosításának költségét is.

A szociális problémákkal leginkább sújtott településeken indokolttá vált a családsegítő szolgáltatás önálló szolgáltatásként való kialakítása, megteremtve ezzel a marginalizálódott lakosság felzárkóztatásának több csatornás lehetőségét, fókuszálva a családok problémáinak alapellátásban történő eredményes megoldására.

Az intézkedésre vonatkozóan a tervezési folyamat során a szociális alapszolgáltatások egyre növekvő fejlesztési igénye jelent meg azzal párhuzamosan, hogy néhány, vagy az összes szolgáltatás tekintetében több település is fontolgatja, hogy kiszáll a térségi szinten szervezett szociális ellátó rendszerekből, és elégedetlensége okán saját maga szervezi meg azt.

4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja

Jelen tervezési dokumentum készítésének időpontjában már rendelkezésünkre áll Nógrád megye négy városának – Balassagyarmat, Bátonyterenye, Pásztó és Szécsény Integrált Településfejlesztési Stratégiája. Ezen munkátsegítette, hogy a Belügyminisztérium a 2011-es népszámlálás adatai alapján megküldte a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett városi területek lehatárolását a települések vezetői részére. A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendeletben foglaltak szerint ilyen szegregátumok, illetve veszélyeztetett területek városaink közül mindössze Bátonyterenyén, illetve Pásztón találhatók.

4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése		4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		1,108	0,88	1,193	3,181
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,000	0,000	0,000	0,000
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	1,108	0,880	1,193	3,181
	Ellenőrzés:	1,108	0,880	1,193	3,181

5. sz. tábla: a 4. prioritás forrásallokációja

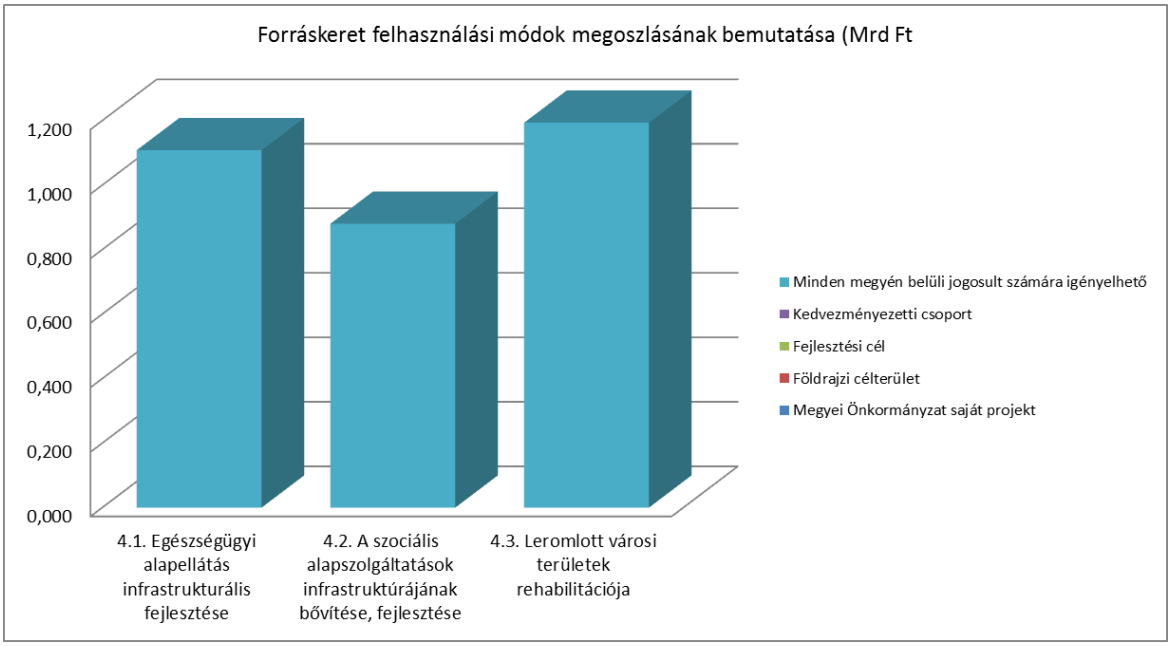

11. sz. ábra: 4. prioritás forrás-felhasználási módjai

5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)

Nógrád megyében 2005–2007 között kistérségi szinten jöttek létre foglalkoztatási paktumok a Regionális Fejlesztési Operatív Program támogatásával. Ezen paktumok a projekt fenntartási időszakát követően megszűntek. Működésük kistérségenként eltérő hatékonyságú volt, ugyanakkor markáns, kézzel fogható eredményt nem tudtak hozni. Ebben jelentős szerepet játszott, hogy kistérségi szinten nem volt elég motivált paktumtag, illetve a paktumoknak nem voltak hatékony eszközeik a foglalkoztatás bővítéséhez.

Az eredményesebb működés érdekében Nógrád megyében 2014–2020 között új területi dimenziót szükséges nyitni, amit a megyei szint jelenthet. A korábbi tapasztalatok alapján a foglalkoztatási

együttműködést nem célszerű járási szintekre szétaprózni, ahol kevés az azonos érdekek mentén együtt gondolkodni és akciókat végrehajtani képes munkaerő-piaci szereplő.

A foglalkoztatási paktum(ok) megvalósításába célszerű olyan szervezetet bevonni, amely megyei szinten részt vesz a gazdaság szervezésében, fejlesztésében, rálátása van a gazdasági szereplők működésére, fejlesztési szándékaira, folyamataira, melyhez foglalkoztatás-bővítés is társulhat. Ehhez a tevékenységhez szorosan kapcsolódik a befektetés-ösztönzés, a szabad vállalkozási zónák vagy helyi termékek menedzselése, amely a paktumok kiegészítő tevékenységeként megvalósulhat a TOP keretében. Ezek a vállalkozás- és beruházás-ösztönzési tevékenységek hatékonyan járulhatnak hozzá a TOP 1.1. intézkedése keretében létrejövő üzleti infrastruktúrák megfelelő kihasználásához, hasznosításához.

A TOP 5.1.1-15 kódszámú „Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések" felhívásának keretében 2016. március 31-én beadásra került a „Nógrád megyei foglalkoztatási paktum" című pályázatunk. A pályázat konzorciumi formában valósul meg, melynek vezetője Nógrád Megye Önkormányzata, továbbá bevonásra került még a megyei kormányhivatal, térségi gazdaságfejlesztő szervezet és munkaerőpiaci szolgáltató(a Nógrádi Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft., a Nógrád Megyei Kormányhivatal és a Jonathan Livingston Seagull Alapítvány~~)~~. A pályázatban igényelt támogatás összege 1 024 millió Ft.~~)~~

A helyi szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések keretében programszerű és integrált, a helyi együttműködés földrajzi területére kiterjedő tevékenység valósul meg, hozzájárulva a felhívásban megjelölt hátrányos helyzetű célcsoportok képzéséhez, foglalkoztatásához.A források szétaprózottságának elkerülése végett a TOP-5.1.2-15 kódszámú „Helyi foglalkoztatási együttműködések" című pályázat keretében két helyi paktum alakítását javasolta a megyei közgyűlés. Az első pályázat a „Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Helyi Foglalkoztatási Paktum" melynek földrajzi területét a salgótarjáni, szécsényi, bátonyterenyei és pásztói járások adják (bele nem értve Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzatát, amely önálló foglalkoztatási paktum pályázatot nyújt be a saját földrajzi területére).

A fennmaradó két, a balassagyarmati és a rétsági járás gazdaságilag, társadalmilag közel egységes képet mutat, közös helyi foglalkoztatási paktumba szerveződésük racionálisnak tűnik, tehát a második pályázat az „M2 Vonzástérség" Helyi Foglalkoztatási Paktum lesz, amely ezt a két térséget foglalja magában.

5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok

A szociális városrehabilitáció kizárólag akkor éri el célját, ha az ott élő emberek társadalmi rehabilitációja megelőzi az infrastrukturális folyamatot. Az alacsony iskolai végzettségű és kis jövedelmű családok marginalizálódott társadalmi helyzetükből segítség nélkül nem képesek kitörni. A rehabilitációs területen élő családok, további elszigetelésének megakadályozására közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációs komplex felzárkóztató programok szükségesek. A programoknak ki kell terjednie a munkaerő-piaci hátrányok újratermelődésének megállítására, az önálló jövedelemszerzés képességének kialakítására, fejlesztésére, az oktatási hátrányok leküzdésére.

A település rehabilitációt kísérő ESZA programok kiemelt területe a közösségépítés a társadalmi integrációt elősegítő szolgáltatások megteremtése, a helyi szinten elérhető szolgáltatások e célból történő fejlesztése és bővítése.

A programok tervezésénél nagyon fontos, hogy az infrastrukturális fejlesztéseket meg kell, hogy előzzék az ott élő lakosság felzárkóztató programjai: a szegregátumok esetében legalább egy évvel, veszélyeztetett területek esetében legalább egy fél évvel.

5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

Nógrád megye területfejlesztési koncepciójában az „Aktív, kreatív, együttműködő társadalom" általános célként került megfogalmazásra. A társadalom együttműködési készsége és aktivitása elengedhetetlen a foglalkoztatottság növeléséhez, a fiatalok elvándorlásának megakadályozásához, valamint az identitásélmény fontos feltétele a megye erőforrásai hatékony kiaknázásának, a kooperációkon alapuló előnyök érvényesítésének. A nógrádi identitás fontos szerepet tölt be Nógrád – mint földrajzi, kulturális, közigazgatási és gazdasági egység – belső hálózatának és szellemiségének fejlesztésében.

A TOP 5.3 intézkedése támogatja a közösségi, társadalmi bevonást igénylő projekteket, melyeket a Nógrád identitásprogram keretein belül kívánunk megvalósítani. Napjaink nógrádi traumája a fiatal iskolázott szakemberek elvándorlása, melynek megállításához, a képzett munkaerő megyében tartásához, letelepedésük ösztönzéséhez járulhat hozzá az intézkedés keretén belül tervezett megyei **ösztöndíjprogram**.

Jelen dokumentum készítésekor még nem áll rendelkezésre az ehhez kapcsolódó felhívás tartalom, ezért a következőkben felvázolt elképzelés még módosulhat a jövőben.

A Nógrád megyei ösztöndíj programban olyan hallgatókat kívánunk támogatni, akik vállalják, tanulmányaik végeztével, hogy visszatérnek a megyébe, helyben telepszenek le,ésdolgoznak.

A lakosság megtartásához azonban nem elegendő pusztán a munkahely és a lakóhely megléte, egyre fontosabb szerepe van az aktív helyi közösségeknek, a helyi miliőnek. Az intézkedéséppen ezért tartalmaz helyi közösséget és identitást erősítő akciókat, közösségfejlesztési programokat, helyi partnerségi együttműködések szervezését, erősítését.

Mivel az elmúlt években a megye lakosságának biztonságérzete jelentősen romlott, az itt élők szubjektív biztonságérzetének javítása és a helyi értékek védelme érdekében szükségesnek tartjuk egy megyei bűnmegelőzési program megvalósítását. Ennek előkészítésére létrejött a Nógrád Megye Biztonságáért Munkacsoport, mely a megyei Önkormányzat koordinációjával az alábbi szervezetek együttműködésével alakult meg:

- Balassagyarmati Fegyház és Börtön,
- Nógrád Megyei Rendőr-Főkapitányság,
- Magyar Közút Nonprofit Zrt. Nógrád Megyei Igazgatósága,
- Nógrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság,
- NAV Nógrád Megyei Vám-és Pénzügyőri Igazgatóság,
- Nógrád Megyei Polgárőr Szövetség,
- megyei civil szervezetek.

Az Önkormányzat, az illetékességi területén élő lakosság életkörülményeinek javítását, és ezáltal a népességmegtartó erő fokozását tűzte ki célul. Ennek egyik eleme az itt lakók biztonságérzetének fokozása, melynemcsak a hagyományos értelemben vett közbiztonság erősítését jelenti– mint pl. a bűncselekmények számának visszaszorítása –, hanem számos egyéb tényezőösszességét pl: katasztrófa esetén a mentés mielőbbi megkezdése, ennek feltételeinek, körülményeinek biztosítása „megalapozó programokkal", illetve a mentésben, megelőzésben érintett szervezetek közötti összhang biztosítása, melynek alapjait „nem katasztrófa helyzet idejében" kell megteremteni

A célNógrád megyében a közlekedés biztonságának fokozása, a társadalmi együttélés kiegyensúlyozott kialakítása, így többek között a bűncselekmények megelőzése prevenciós eszközökkel, illetve együttműködés keretében kidolgozni a már büntetettek számára a társadalomba való visszailleszkedést egy tartalmasabb, értékesebb élet lehetőségének megteremtésével, ezáltal a bűnismétlés megelőzésével.A megyében az állami és az önkormányzati szervezeteken kívül több civil szervezet is működik a biztonsági feltételek megteremtése, fokozása érdekében, melyek munkáját megyei szinten Nógrád Megye Önkormányzata koordinációval támogatja.
A kialakított „Nógrád Megye Biztonságáért Munkacsoport" tevékenysége a megyében egyedülálló, mert a biztonság megteremtéséért tevékenykedő állami, önkormányzati és civil szervezetek számára intézményesített keretek között teremti meg a párbeszéd lehetőségét, a probléma feltárást és annak megoldást helyi szinten. Nógrád Megye Önkormányzata főként koordinálja a kommunikációt a különböző szervezetek, valaminta lakosság között. A TOP-5.3.1 keretében a Nógrád Megye Biztonságáért Munkacsoport keretében megvalósuló program jellegű munkát, rendezvények szervezését és koordinációját kívánjuk megvalósítani, melyek nagyban hozzájárulnak a biztonságérzet fokozásához, illetve az intézményesített keretek között zajló munka (humán)infrastruktúrális hátterének megteremtését.

A megyei szintű koordinációval megvalósításra kerülő társadalmi akciók a közösségépítést, közösségfejlesztést, az egyének és a lakóhely közötti kapcsolatok erősítését szolgálják, kapcsolódva a TOP többi prioritásához.

A Megyei Önkormányzat saját projekt keretében kívánja felhasználni az 5.3 intézkedésen visszahulló forrást.

5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés		5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		3,413	0,444	0,762	4,619
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,000	0,000	0,000	0,000
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000	0,000
	Minden, megyén belüli jogosult számára igényelhető	3,413	0,444	0,762	4,619
	Ellenőrzés:	3,413	0,444	0,762	4,619

6. sz. tábla: a 5. prioritás forrásallokációja

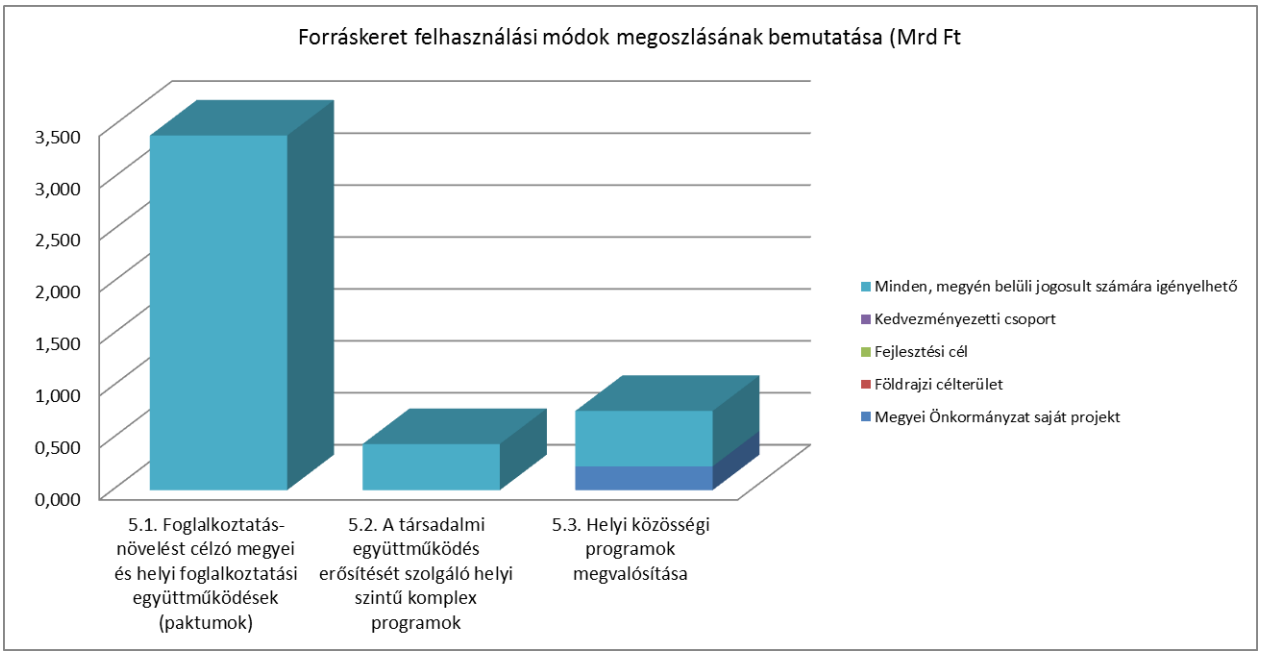

12. sz. ábra: 5. prioritás forrás-felhasználási módjai

Nógrád megye vonatkozásában az ITP intézkedésein belül – a fentieken túl –**további forrás-felhasználási módokat jelen tervezési fázisban nem specifikálunk.**

A **Kormány 106/2015. (IV. 23.) rendelete a kedvezményezett járások besorolásáról** a megyei járások gazdasági-társadalmi helyzetének egymáshoz történő közeledését támasztotta alá. A járások helyzetét meghatározó komplex mutató értékei alapján Nógrád megye öt járása – a Salgótarjáni,a Bátonyterenyei, a Balassagyarmati, a Pásztói és a Rétsági járás – *kedvezményezett* járásként definiált, míg a Szécsényi járás a *komplex programmal fejlesztendő* kategóriába került. Ez azt jelenti, hogy a megye nyugati térségének helyzete a korábbi besoroláshoz képest romlott.Tekintettel Nógrád megye kis méretére, és az egyes térségek jelentős helyzetbéli különbségeinek hiányára, a területi lehatárolás a megyei ITP intézkedésein belül nem indokolt.

Mivel a 1702/2014. (XII.3.) Korm. határozat szerint Nógrád megye számára allokálta a Kormány az **egy lakosra jutó legmagasabb támogatást**, a források hasznosulásának az elvárása is ezzel arányos. Tekintve a fizikai méretből adódó korlátokat, a TOP támogatási rendszerében azoknak a fejlesztési javaslatoknak szükséges prioritást adni, amelyek a legnagyobb mértékben képesek hozzájárulni a megyei indikátorvállalások teljesüléséhez. E cél megvalósulásában a kedvezményezettek szerinti további lehatárolás inkább korlátokat, mint lehetőségeket jelentene.

A Nógrád megyei ITP forrásallokációs táblát az ***1. sz. melléklet*** tartalmazza.

4. Az ITP indikátor vállalásai

Az ITP tervezése során egyesével megvizsgáltuk az előző pontban szereplő forrásarányoknak megfelelően kalkulált indikátorokat, hogy teljesíthetők-e. Mivel a benyújtott fejlesztési igények nem

mindegyike tartalmazott output vagy eredménymutató adatot, az indikátorok számításánál számos esetben támaszkodtunk tapasztalati adatokra (pl. NORDA által megadott egységköltségre jutó indikátor, piaci átlagárak). Nem született módosítási javaslat azon indikátorok esetén, ahol a kalkulált célérték 85%-ban jó eséllyel teljesíthető. A számítások során külön figyelmet szenteltünk az ún. eredményességi keretbe tartozó mutatóknak, amelyek nem teljesítése szankciókat vonhat maga után.

Az **eredményességi keretbe tartozó mutatók** közül egy esetén szükséges vagy célszerű a kalkulált forrásarányos adattól eltérni: **Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek** (fejlesztéssel érintett meglévő férőhelyek), ahol a forrásarányos kalkulált célérték átlag 644 db.

A megyében (Salgótarján kivételével) a bölcsődei férőhelyek száma 170, melyek közül 24 teljesen új férőhely (Szügy). Az indikátor értéket úgy tudtuk maximalizálni **134**-re, hogy a fejlesztett bölcsődék esetén kisebb beszerzéssel másik tagintézményt is bevontunk a projektbe (Bátonyterenye). Az indikátor érték ennél tovább nem növelhető a meglévő adottságok miatt.Amennyiben lehetővé válik a későbbiekben a nemzeti szintű indikátorvállalások módosítása, az ITP-ben a 644 fő adatot **korrigálni szükséges.**
Új indikátor vállalásként jelenik meg a „Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma”, melynek a megye választott intézkedésenkénti forráskeretei alapján számított indikátor értékei nem ismertek.

Az **eredményesség keretbe nem tartozó mutatók**tekintetében jelen dokumentumban nem szükséges indikátor adatokat feltüntetni, azok teljesíthetőségét az Irányító Hatóság a felhívásokba épített feltételrendszeren keresztül kívánja biztosítani.

A Nógrád megyei ITP indikátor táblát a ***3. sz. melléklet*** tartalmazza.

7. sz. táblázat: Indikátorvállalások

TOP prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	TOP Célértéke (2018)	Forrásarányos célérték (2018)	A megye által vállalt célérték (2018)	TOP Célértéke (2023)	Forrásarányos célérték (2023)	A megye által vállalt célérték (2023)	Megjegyzés
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	275	14,17	14,17	1373	70,71	70,71	
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	68	3,51	4,00	340	17,52	17,52	
	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2500	129	134	12500	644	644	Jelen állapotban az látszik, hogy ez szám nem lesz teljesíthető a megye által, mivel Nógrádban 170 bölcsődei férőhely van, amelyből 24 teljesen új, ezek javarészt lefedik az igényeket.
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	279000	14366,75	14368,00	1395000	71833,75	71838,05	
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	240	12,36	12,36	686	35,33	35,33	
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO_2 egyenérték	13106	552,00	552,00	106819	5524,00	5524,00	
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	185	10	10	925	48	48	
	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	232	12	12	1160	60	60	
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	8580	442	442	42900	2210	2210	
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	26600	1370	1370	133000	6849	6849	

5. Az ITP ütemezése

Az ITP tervezés és végrehajtás időkerete 2014–2020-ig terjed.A programok végrehajtása 2016 első negyedévében kezdődött meg, tekintettel arra, hogy az első pályázati felhívások 2015 decemberében jelentek meg. A pályázatokban tervezettek szerint az első projektek megvalósítása 2016 szeptemberében kezdődik meg, pozitív elbírálás esetében.

Az ITP ütemezési táblája intézkedésenként mutatja, hogy Nógrád megye milyen összeget kíván lekötni az éves fejlesztési kereten belül. A táblában szereplő kötelezettségvállalás a támogatói döntéssel lekötött összegeket tartalmazza.

Az ITP ütemezése során az alábbi szempontokat érvényesítettük:

- Az ITP kötelezettségvállalásnak legalább időarányosan előre kell haladni.
- 2016 év elejéig nagyobb hangsúlyt kell fektetni az előkészített projektekre a gyorsabb forráslekötés érdekében.
- 2015. augusztus 18-án a Kormány arról döntött a1580/2015. (IX. 4.) Korm. határozatában, hogy 2017. június 30-ig kiírják a 2014-2020 közötti európai uniós költségvetési ciklus minden magyar pályázatát.
- 2018-ban értékelik a teljesítménykeretes indikátorok részteljesítését megyei szinten.

Általánosságban a forráslekötés az alábbiak szerint alakul:

- 2016-ban a források ~~a~~77,4 % kerül lekötésre, azaz 31,822milliárd Ft.
- 2017-ben a teljes programkerethez viszonyított lekötés eléri a teljes keretösszeget (100 %-ot), az adott évi lekötés várhatóan 22,6% körül alakul.
- A foglalkoztatási paktumok 60hónapos megvalósítási idővel futnak.

8. sz. táblázat Ütemezés

Prioritás	Intékedések	Minden adat automatikusan megjelenik az 1. munkalapról	2015				2016				2017				2018				2019				2020				2021		2022		2023		Összes forrás	EII.
		Intékedésre eső összeg	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.fé	2.fé	1.fé	2.fé	1.fé	2.fé		
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	5,889	0	0	0	0	0	0	0	0	3,7	0	0	0	2,189	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,889	0,000
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	3,673	0	0	0	0	0	0	0	0	2,5	0	0	0	1,173	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,673	0,000
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	2,633	0	0	0	0	0	0	0	0	2,633	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,633	0,000
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	3,174	0	0	0	0	0	0	0	0	1,2	0	0	0	1,974	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,174	0,000
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	7,610	0	0	0	0	0	0	0	0	7,16	0	0	0	0,45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7,61	0,000
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	3,876	0	0	0	0	0	0	0	0	2,5	0	0	0	1,376	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,876	0,000
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	6,474	0	0	0	0	0	0	0	0	4,447	0	0	0	2,027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,474	0,000
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,108	0	0	0	0	0	0	0	0	1,108	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,108	0,000
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	0,880	0	0	0	0	0	0	0	0	0,88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,88	0,000
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,193	0	0	0	0	0	0	0	0	0,587	0	0	0	0,606	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,193	0,000
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	3,413	0	0	0	0	0	0	0	0	3,413	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,413	0,000
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,444	0	0	0	0	0	0	0	0	0,444	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,444	0,000
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	0,762	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,762	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,762	0,000
		41,129	0	0	0	0	0	0	0	0	30,572	0	0	0	10,557	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41,129	0,000

A Nógrád megyei ITP ütemezés táblát a ***4. sz. melléklet*** tartalmazza.

A TOP források felhasználása előre láthatóan tartható lesz a meghatározott ütemben és arányban, esetleges késedelmek a döntési folyamat elhúzódása esetében várhatóak. A végrehajtás megkezdésétől a programidőszak zárásáig **a megye nyomon fogja követni a forrásfelhasználást**, és jelzi az Irányító Hatóság felé az**átütemezés** szükségességét.

6. Mellékletek

1. sz. melléklet: Forrásallokációs tábla
2. sz. melléklet: Forráskeret-allokáció
3. sz. melléklet: Indikátor tábla
4. sz. melléklet: Ütemezés tábla

Fontos: Az ITP excel fájl összes munkalapja összefügg. Minden munkalapon **csak a sárgával jelölt cellákat kell kitölteni** vagy módosítani. A táblázat további elemei (beleértve a diagramokat is) a bevitt adatoknak megfelelően változnak. Kérjük, az R,S,T oszlopokban található táblázatban adjon intézkedésenként magyarázatot az adott belső arány megváltoztatására.
Kérjük, a táblákat és a diagramokat másolja be az ITP dokumentum megfelelő fejezetébe kép formátumban.

FORRÁSKERET ALLOKÁCIÓ 1.

Megye neve:	Nógrád megye
Megyei ITP neve:	Nógrád megye Integrált Területi Programja
Megye forráskerete (Mrd Ft):	41,13

A megye forráskeretét az 1702/2014. (XII. 3.) Kormányhatározat alapján, 2 tizedesjegyig kérjük megadni!

TOP prioritások	1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére				2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken		4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése			5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés			Ellenőrzés
TOP prioritások intézkedései	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságán ak és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	
Forrást biztosító Strukturális Alap megnevezése	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ERFA	ESZA	ESZA	ESZA	
TOP prioritások közötti forrásmegosztás (Mrd Ft)	298,450				147,785	200,986		61,769			89,691			798,68
A megye forráskeretének megoszlása TOP prioritások között (Mrd Ft)	15,369				7,611	10,350		3,181			4,619			41,13
Az egyes TOP prioritásokon belüli intézkedések közötti forrásmegoszlás (Mrd Ft)	114,354	71,328	51,126	61,642	147,785	75,276	125,710	21,510	17,089	23,170	66,271	8,622	14,798	798,68
A megye TOP forráskeretének megoszlása prioritásonként és intézkedésenként a TOP belső arányok szerint (Mrd Ft)	5,889	3,673	2,633	3,174	7,611	3,876	6,474	1,108	0,880	1,193	3,413	0,444	0,762	41,13
Az egyes TOP prioritások közötti saját igényeken alapuló forrásmegoszlás (Mrd Ft)	15,369				7,610	10,350		3,181			4,619			41,13
A forrásokat 3 tizedesjegyig kérjük megadni! Az egyes TOP prioritásokon belül az intézkedések közötti saját igényeken alapuló forrásmegoszlás (Mrd Ft)	5,889	3,673	2,633	3,174	7,610	3,876	6,474	1,108	0,880	1,193	3,413	0,444	0,762	41,13
2015-ben meghirdetett források (Mrd Ft)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
2016-ban meghirdetésre kerülő források (Mrd Ft)	3,700	2,500	2,633	1,200	7,160	2,500	4,447	1,108	0,880	0,587	3,413	0,444	0,000	30,572
2017-ben meghirdetésre kerülő források (Mrd Ft)	2,189	1,173	0,000	1,974	0,450	1,376	2,027	0,000	0,000	0,606	0,000	0,000	0,762	10,557
Ellenőrzés	5,889	3,673	2,633	3,174	7,610	3,876	6,474	1,108	0,880	1,193	3,413	0,444	0,762	41,129
	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Prioritás	Intézkedések	Eltérés magyarázata
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	

A területi szereplő forrásának megoszlása a TOP belső arányok, valamint a saját igények alapján (Mrd Ft)													
TOP prioritások intézkedései	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságán ak és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása
TOP szerint	5,889	3,673	2,633	3,174	7,611	3,876	6,474	1,108	0,880	1,193	3,413	0,444	0,762
Saját igények szerint	5,889	3,673	2,633	3,174	7,610	3,876	6,474	1,108	0,880	1,193	3,413	0,444	0,762

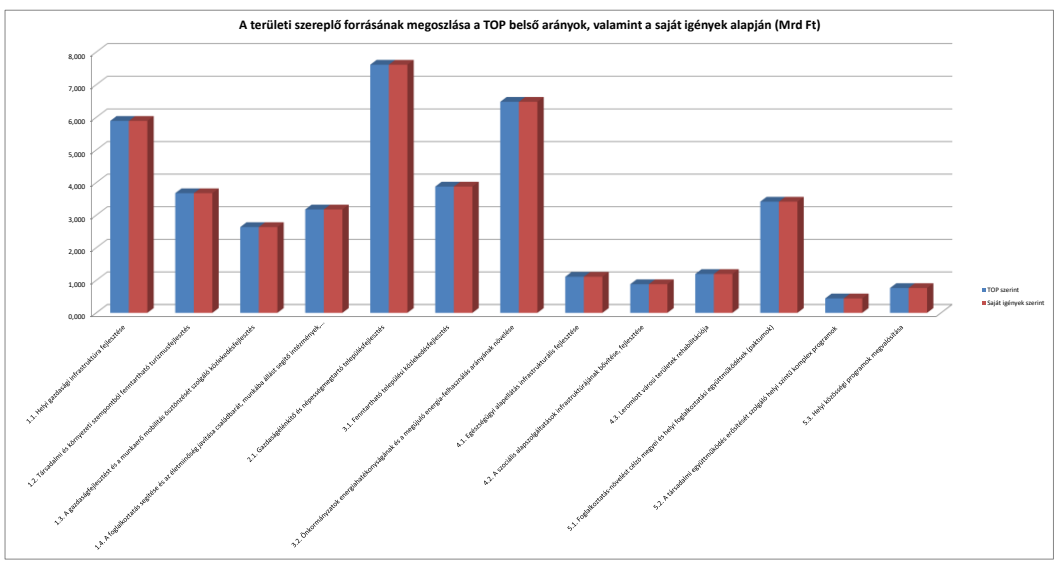

A területi szereplő forrásának saját igényeken alapuló megoszlása prioritásonként (Mrd Ft)	
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	15,369
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	7,610
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	10,350
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	3,181
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	4,619

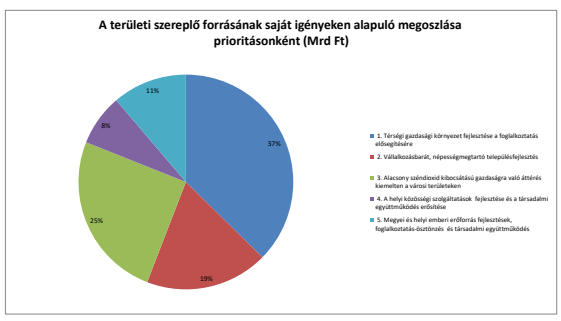

Fontos: Az előző munkalapon meghatározott intézkedésenkénti forráskeret felhasználását tovább bonthatja. Ezzel biztosítja, hogy a kereten belül egy adott támogatási összeg egy bizonyos célra legyen felhasználva. Ennek megfelelően lehetősége van a forrásfelhasználási módok közötti összegeket saját igényeinek megfelelően változtatni. Csak a sárga mezők adatait tudja módosítani! A táblázatban példák találhatók, amelyekre a diagramok elkészülhettek. A diagramok követik a változásokat.
Kérjük az adatbevitelt követően automatikusan elkészülő táblázatokat és diagramokat illessze be az ITP dokumentum 3. fejezetébe, kép formátumban.

FORRÁSKERET ALLOKÁCIÓ 2.

Megye neve:	Nógrád megye
Megyei ITP neve:	Nógrád megye Integrált Területi Programja
Megye forráskerete (Mrd Ft):	41,13

1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére		1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		5,889	3,673	2,633	3,174	15,369
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	5,889	3,673	2,633	3,174	15,369
	Ellenőrzés:	5,889	3,673	2,633	3,174	15,369

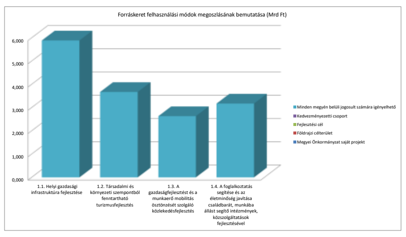

	1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére				
	Intézkedés kódszáma	1.1.	1.2.	1.3.	1.4.
Kérjük, a fenti táblával összhangban sorolja fel a konkrét célterületet/célt/kedvezményezetti csoportot és választását indokolja is!	A forráskeret felhasználási módok részletezése	A foglalkoztatás élénkítése érdekében szükség van olyan intézkedésekre, amelyek fokozzák mind a megyei KKV-k, mind a befektetők munkahely-teremtési képességét, így elengedhetetlen a telepítési tényezők és a termelői infrastruktúra állapotának javítása, valamint a vállalkozás és befektetés élénkítéshez kapcsolódó kapacitások létrehozása, megerősítése.	A projektgenerálás megfelelő orientálása érdekében a meglévő attrakciókra fűzve turisztikai csomagokat készítettünk, amelyek integrálni képesek a fejlesztési elképzeléseket.	Az intézkedés keretében azon fejlesztéseket kívánjuk támogatni, amelyek elsősorban a meglévő és fejlesztendő ipari területek, üzleti infrastruktúrák megközelítését, elérését segítik, hozzájárulva a területi integrációhoz.	A kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérésének elősegítésében és a lakosság fogyásának megállításában kétségtelen szerepe van a fejlett óvodai és bölcsődei intézményi struktúrának, a szolgáltatások gyors elérésének. 2014–2020 között nem maradhat el a kapacitáshiányos, korszerűt-len intézmények fejlesztése, új férőhelyek létrehozása, a közszolgáltatások fejlesztése.
	A forráskeret felhasználási módok indoklása	Elmulaszthatatlan esélyt jelent ennek a térségnek, hogy a szabad vállalkozási zónák közül legközelebb van Budapesthez, ahol vissza nem térítendő támogatások már nem vehetők igénybe kapacitásbővítéshez.	Arra törekedtünk, hogy a turisztikai attrakciók és szolgáltatások rendszerszerű, egymásra épülő fejlesztése valósuljon meg a kijelölt tematikus irányok mentén annak érdekében, hogy növekedjen Nógrád megye turisztikai potenciálja.	Nógrád megye városhálózatát a kisvárosok jellemzik, melyből Rétság lakosságának száma nem éri el a hazai, népességszám alapján kialakult hierarchia rendszer alsó értékét sem. A kis- és aprófalvas térség magas településsűrűségéből adódóan a falvak közel találhatók, a lakosság nagy része hagyo-mányosan kerékpárral közlekedik az alacsonyabb forgalmú utakon. A városokat is felfűző főútvonalak magas gépjárműforgalma miatt a közlekedésbiztonság csökken, ezért a kerékpárosok kevésbé veszik igénybe a balesetveszély miatt.	Jelenleg több olyan óvoda működik, ahol a szolgáltatások minőségében és a rendelkezésre álló infrastruktúrában jelentős különbségek vannak, fontos szempont ezeknek az eltéréseknek kiegyenlítése. A bölcsődei alapellátás megyénkben igen szűk keretek között működik, melynek egyik oka a munkahelyek hiánya. Fejlesztési koncepciónkban szerepel új bölcsőde intézmény létesítése, férő-helyek kialakítása és meglévő férőhelyek komplex fejlesztése.

2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés		2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		7,610
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000
	Földrajzi célterület	0,000
	Fejlesztési cél	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	7,610
	Elenőrzés	7,610

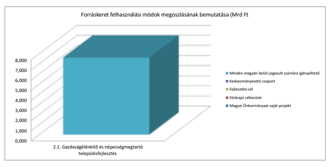

	2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	
	Intézkedés kódszáma	2.1.
Kérjük, a fenti táblával összhangban sorolja fel a konkrét célterületet/célt/kedvezményezetti csoportot és választását indokolja is!	A forráskeret felhasználási módok részletezése	Barnamező területek rehabilitációja, városi zöldfelületek növelése, belterületi csapadékvíz rendezés a településeken.
	A forráskeret felhasználási módok indoklása	A városok többsége a fejlesztések megvalósítása során szemelőtt tartják a városi közterületek környezettudatos, család- és klímabarát megújítását, azaz azt, hogy a beavatkozások területe alkalmas legyen a családok és a fiatalok számára szabadidejük hasznos eltöltéséhez.

3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken		3.1. Fenntartható települési közlekedés-fejlesztés	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		3,876	6,474	10,35
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,000	0,000	0,000
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	3,876	6,474	10,350
	Ellenőrzés:	3,876	6,474	10,350

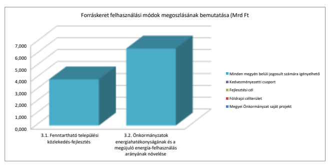

	3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken		
	Intézkedés kódszáma	3.1.	3.2.
Kérjük, a fenti táblával összhangban sorolja fel a konkrét célterületet/célt/kedvezményezetti csoportot és választását indokolja is!	A forráskeret felhasználási módok részletezése	Kerékpárosbarát közlekedés lehetőségeinek megteremtése és fejlesztése. A város–falvak közötti ingázás során a kerékpárút kialakításával a környezetbarát közlekedési mód ösztönzése.	Az önkormányzati intézmények, épületek energia-hatékonyságának növelése, a bennük lévő feladatok ellátásának hosszú távon történő biztosítása, másrészt az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése a helyben előállított megújuló energia részarányának növelésével.
	A forráskeret felhasználási módok indoklása	A városokat is felfűző főútvonalak magas gépjárműforgalma miatt a közlekedésbiztonság csökken, ezért a kerékpárosok kevésbé veszik igénybe a balesetveszély miatt. A városok és a vonzáskörzetükhöz kapcsolódó települések között kiemelkedő igény mutatkozik az – elsősorban hivatásforgalmi célú – kerékpáros közlekedésre, a városi munkahelyek és a lakóhelyek közötti ingázás vonatkozásában.	Nógrád megyében az önkormányzati épületállomány nagy része korszerűtlen szerkezetekkel, gépészeti- és elektromos rendszerekkel rendelkezik, pazarlóan üzemel, és még nem felel meg az épületek energetikai jellemzőinek.

4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése		4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		1,108	0,88	1,193	3,181
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,000	0,000	0,000	0,000
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000	0,000
	Minden megyén belüli jogosult számára igényelhető	1,108	0,880	1,193	3,181
	Ellenőrzés:	1,108	0,880	1,193	3,181

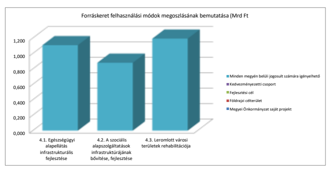

	4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése			
	Intézkedés kódszáma	4.1.	4.2.	4.3.
Kérjük, a fenti táblával összhangban sorolja fel a konkrét célterületet/célt/kedvezményezetti csoportot és választását indokolja is!	A forráskeret felhasználási módok részletezése	A helyi önkormányzatok egészségügyi alapellátási szolgáltatásainak helyet adó épületek felújítása, korszerűsítése.	Idősek nappali ellátásának fejlesztése, szociális étkeztetés feltételeinek megteremtése, családsegítő szolgáltatások kialakítása.	A szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett városi területek rehabilitációja.
	A forráskeret felhasználási módok indoklása	Nógrád megye lakosságának korösszetétele az országosnál kedvezőtlenebb, a demográfiai öregedés folyamata intenzívebb az átlagosnál. Az aprófalvas településeken külön problémát jelent az idősek számára a környező településeken lévő orvosi szolgáltatás igénybevétele.	A megye lakosságának elöregedésével különösen indokolt az idősek nappali ellátását biztosító szociális alapellátásként már meglévő idősek napközi otthonainak fejlesztése leginkább a megye aprófalvas településein. A szociális törvényben definiált étkeztetési szolgáltatás biztosításának szükségessége. A szociális problémákkal leginkább sújtott településeken indokolttá vált a családsegítő szolgáltatás önálló szolgáltatásként való kialakítása.	Szegregátumok, illetve veszélyeztetett területek városaink közül mindössze Bátonyterenyén, illetve Pásztón találhatók

5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés		5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	Ellenőrzés
Prioritáson belüli intézkedésenkénti forrásmegosztás (Mrd Ft)		3,413	0,444	0,762	4,619
Forráskeret felhasználási módok	Megyei Önkormányzat saját projekt	0,000	0,000	0,000	0,000
	Földrajzi célterület	0,000	0,000	0,000	0,000
	Fejlesztési cél	0,000	0,000	0,000	0,000
	Kedvezményezetti csoport	0,000	0,000	0,000	0,000
	Minden, megyén belüli jogosult számára igényelhető	3,413	0,444	0,762	4,619
	Ellenőrzés:	3,413	0,444	0,762	4,619

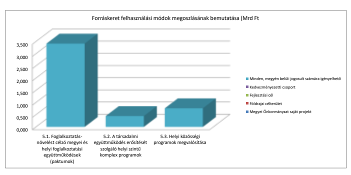

	5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés			
	Intézkedés kódszáma	5.1.	5.2.	5.3.
Kérjük, a fenti táblával összhangban sorolja fel a konkrét célterületet/célt/kedvezményezetti csoportot és választását indokolja is!	A forráskeret felhasználási módok részletezése	Foglalkoztatást és képzést elősegítő paktumok (megyei és helyi szinten) kialakítása. Befektetés-ösztönzés, a szabad vállalkozási zónák vagy helyi termékek menedzselése, amely a paktumok kiegészítő tevékenységeként megvalósulhat a TOP keretében.	A település rehabilitációt kísérő ESZA programok kiemelt területe a közösségépítés a társadalmi integrációt elősegítő szolgáltatások megteremtése, a helyi szinten elérhető szolgáltatások e célból történő fejlesztése és bővítése.	Minden, megyén belüli jogosult számára igényelhető
	A forráskeret felhasználási módok indoklása	A Nógrád megyében nagy igény mutatkozik a hátrányos helyzetű lakosság versenyképes tudással való felruházására, mivel a legnagyobb versenyhátrányt a képzetlen munkaerő jelenti a megye járásaiban.	A szociális városrehabilitáció kizárólag akkor éri el célját, ha az ott élő emberek társadalmi rehabilitációja megelőzi az infrastrukturális folyamatot. Az alacsony iskolai végzettségű és kis jövedelmű családok marginalizálódott társadalmi helyzetükből segítség nélkül nem képesek kitörni. A rehabilitációs területen élő családok, további elszigetelésének megakadályozására közösségi és egyéni szintű társadalmi integrációs komplex felzárkóztató programok szükségesek.	A helyi közösségek fejlesztése elsősorban települések, településrészek, térségek közösségi kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztését, a közösségi szerepvállalás erősödését jelenti. Az intézkedés kapcsán közösségi térségi, települési, illetve településrészi helyi identitást erősítő közösségfejlesztési folyamatok, továbbá közösségi részvételre épülő tervezési gyakorlatok alkalmazása, szabadidős, bűnmegelőzési, közbiztonsági és közlekedésbiztonsági programok valósulhatnak meg.

FONTOS: A célérték reális meghatározásában segít, ha a területi szereplő a TOP teljes megyei forráskeretéből való saját részesedését vetíti a TOP indikátor célértékére. A segítő számításhoz a táblázat az 1. munkalap adatait használja.
A táblázat G és J oszlopait kitöltve tehető vállalás a TOP eredményességmérési keretbe tartozó indikátoraira. **Felhívjuk a területi szereplők figyelmét, hogy minimum forrásarányos célérték vállalása szükséges mind a 2018-as, mind a 2023-as célértékek tekintetében!**
Kérjük, a táblázatot illessze be az ITP dokumentum 4. fejezetébe, kép formátumban.

INDIKÁTOR VÁLLALÁSOK	
Megye neve:	Nógrád megye
Megyei ITP neve:	Nógrád megye Integrált Területi Programja
Megye forráskerete (Mrd Ft):	41,13

Saját keretösszeg (Mrd Ft):	41,13
Teljes TOP keretösszeg (megyék együtt) (Mrd Ft)	798,68
Részesedés aránya:	**5,15%**

TOP prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	TOP Célértéke (2018)	Forrásarányos célérték (2018)	A megye által vállalt célérték (2018)	TOP Célértéke (2023)	Forrásarányos célérték (2023)	A megye által vállalt célérték (2023)	Megjegyzés
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	275	14,17	14,17	1373	70,71	70,71	
	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	68	3,51	4,00	340	17,52	17,52	
	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2500	129	134	12500	644	644	Jelen állapotban az látszik, hogy ez szám nem lesz teljesíthető a megye által, mivel Nógrádban 170 bölcsődei férőhely van, amelyből 24 teljesen új, ezek javarészt lefedik az igényeket.
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	279000	14366,75	14368,00	1395000	71833,75	71838,05	
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	240	12,36	12,36	686	35,33	35,33	
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO_2 egyenérték	13106	552,00	552,00	106819	5524,00	5524,00	
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	185	10	10	925	48	48	
	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	232	12	12	1160	60	60	
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	8580	442	442	42900	2210	2210	
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	26600	1370	1370	133000	6849	6849	

Az alábbi tábla tájékoztató jelleggel készült. Célja, hogy a területi szereplők igényeinek megfelelő forrásallokáció vonatkozásában ismertesse a TOP indikátor célértékeinek forrásarányos alakulását. A tábla nem része a területi szereplő ITP-jének!

TOP prioritás/egyedi célkitűzés	Kimeneti indikátor neve	Mértékegysége	Arány a megye intézkedé-senkénti választott forráskeretei alapján	TOP Célértéke (2018)	Forrásarányos célérték (2018)	TOP Célértéke (2023)	TOP forrás-arányos indikátorértékek	Forrásarányos célérték (2023)
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére								
1.A	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	5,15%			**8189**	422	422
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db				**189**	10	10
	A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	db				**8000**	412	412
	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha		275	14,16	**1373**	70,71	70,71
	A rehabilitált talaj összkiterjedése	ha				**504**	25,96	25,96
1.B	A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás/év	5,15%			**1116000**	57472	57468
1.C	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	5,15%	68	3,51	**340**	17,51	17,52
1.D	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	5,15%	2500	129	**12500**	644	644
	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db				**11000**	567	567
	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db				**2000**	103	103
	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db				**14750**	760	760
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés								
2.A	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m2	5,15%	279000	14366,75	**1395000**	71838,89	71833,75
	Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága	személy				**1240000**	63857	63853
	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m				**558000**	28735,56	28733,50
	A rehabilitált talaj összkiterjedése	ha				**19**	0,98	0,98
	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m2				**168000**	8651,57	8650,95
	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m2				**1468000**	75598,20	75592,79
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken								
3.A	Kialakított kerékpárosbarát települések vagy településrészek száma	db	5,15%			**21**	2	2
	Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma	db				**80**	5	5
	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db				**29**	2	2
	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km		240	12,36	**686**	35	35,33
3.B	A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	kWh/év	5,15%			**25178763,14**	1296641,00	1296693,29
	A megújulóenergia-termelés további kapacitása	MW				**329,861**	16,99	16,99
	Üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	tonna CO_2 egyenérték		13106	552,00	**106819**	5524,00	5524,00
	Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	PJ/év				**0,63**	0,04	0,04
	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év				**3,12**	0,17	0,17
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése								
4.A	Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	fő	5,15%			**370000**	19055	19060
	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db		185	10	**925**	48	48
	Újonnan épített vagy felújított rendelők, tanácsadók száma	db				**617**	32	32
	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	5,15%			**244**	13	13
4.B	Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	5,15%	232	12	**1160**	60	60
	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m^2				**9000**	463,48	463,41
	Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m^2				**139000**	7158,14	7156,98
	Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága	fő				**1564000**	80542	80529
	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő				**267000**	13750	13748
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés								
5.A	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	szám	5,15%	8580	442	**42900**	2210	2210
5.B/5.C	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	5,15%			**106800**	5500	5500
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	5,15%	26600	1370	**133000**	6850	6849

Az ütemezés táblában a kötelezettségvállalások (támogatói döntések) tervezett időpontjait (negyedéves bontásban) és összegét (milliárd Ft-ban, 3 tizedesjegyig) szükséges rögzíteni a területi szereplőknek. Kizárólag a sárga cellák módosíthatóak.
Kérjük, az AK oszlopban található ellenőrzés eredményét vegye figyelembe az ütemezés véglegesítése során!
Kérjük, a táblázatot illessze be az ITP dokumentum 5. fejezetébe, kép formátumban.

ÜTEMEZÉS

Megye neve:	Nógrád megye
Megyei ITP neve:	Nógrád megye Integrált Területi Programja
Megye forráskerete (Mrd Ft):	41,13

Prioritás	Intékedések	Minden adat automatikusan megjelenik az 1. munkalapról	2015				2016				2017				2018				2019				2020				2021		2022		2023		Összes forrás	Elt.
		intékedésre eső összeg	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.fé	2.fé	1.fé	2.fé	1.fé	2.fé		
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	5,889	0	0	0	0	0	0	0	0	3,7	0	0	0	2,189	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5,889	0,000
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	3,673	0	0	0	0	0	0	0	0	2,5	0	0	0	1,173	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,673	0,000
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	2,633	0	0	0	0	0	0	0	0	2,633	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,633	0,000
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	3,174	0	0	0	0	0	0	0	0	1,2	0	0	0	1,974	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,174	0,000
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	7,610	0	0	0	0	0	0	0	0	7,16	0	0	0	0,45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7,61	0,000
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	3,876	0	0	0	0	0	0	0	0	2,5	0	0	0	1,376	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,876	0,000
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	6,474	0	0	0	0	0	0	0	0	4,447	0	0	0	2,027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6,474	0,000
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	1,108	0	0	0	0	0	0	0	0	1,108	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,108	0,000
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	0,880	0	0	0	0	0	0	0	0	0,88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,88	0,000
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	1,193	0	0	0	0	0	0	0	0	0,587	0	0	0	0,606	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1,193	0,000
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	3,413	0	0	0	0	0	0	0	0	3,413	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,413	0,000
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	0,444	0	0	0	0	0	0	0	0	0,444	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,444	0,000
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	0,762	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,762	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,762	0,000
		41,129	0	0	0	0	0	0	0	0	30,573	0	0	0	10,567	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	41,129	0,000